…НУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

№ 188 (12092)
1969 оной
августын 13,
среда

Сэн 2 мүнгэн

…Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

АРГА БОЛОМЖОНУУД ХЭР ЗЭРГЭ ХЭРЭГЛЭГДЭНЭБ?

…ҮХЫ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

…ОХИ ШАЛГАЛТА

…ОЁР ОНДОО БАЙДАЛТАЙ

…МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРНА

…сабшалангай ургаса …Бэшүүрэй аймагай …даар ябахада, нёдон…шье хүрэхэгүй үб…бна. Тиимэһээ аймагай… эхэнхи сабшалангаа …аар сабшажа, шу…соогуур, нуга намаг …ногоое дууһан ху…зорилготой ха юм.

…досэлтэй танилсаба… дунда дэлгэрһэн мү…-Хэрээтын «Дружба» …ябана. Эндэ ажалынь …эмхидхэгдэнэ. Үбһэ …артелиин бүхы кол…гуулиин һурагшад …хабаадалсажа, ажа…тайгаар ябуулалсаа. …й зарим звенонууд …агаа хуряажа дүүр…о ябаһан ондоо зве…лсажа байнад.

…ригадын эндэ ерэхэ… парткомой секретарь …Истомин түрүү зве…лсуулба. Үнгэрэгшэ …т Балсан Цоктоев 75 …н даажа абаад, тэрэ…баһан. Мүнөө тэрэ …хозой хоёрдохи отде… Очировай хүтэлдэг …р хуряагдажа, хамта …һэн һурилэгдөөд бай…е дунда зэргээр 10 …ндуу жэлдэ эрхим ур…нэл. Гэбэшье нүхэр …ан дээрэһээ үбһэ ехээр …а гар хажууршадые …, үбһэеэ саг болзор …хурада сохюулангүй…нартайгаар хуряажа …һэн бүдэ сомоонуу…рэ һурилэгдэжэ, хо… ферма, гүүртэнүүдтэ …ь бэлэн, гаргаша ба…һэн байха юм.

…хое ручье» гэжэ га…нэгэдэхи отделениин …Сафроновой оролдожо …н ургасатай сабшалан… Павлович Телешевэй …уряажа дүүргэһэн бай…ада үбһэ хуряалгын …о эмхидхэгдэжэ, мү…гүд таба хоноод лэ

согсологдожо байгаа. Мүрысөөндэ түрүү ябаһан отделенидэ колхозой правлениин, партийна комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан, ажалай түрүүшүүл Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна. Хуряалгын эхинһээ хойшо хоёрдохи отделениин үбһэшэд колхозойнгоо Улаан тугта хүртөөд, тэрэнээ алдангүйгөөр барижа ябана.

Колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Истомин хөөрэхэдөө, тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада партийна комитедэй ехэ хүдэлмэри ябуулһаниие тэмдэглэнэ. Парткомой гэшүүд нүхэд С. Г. Бадмаев, К. Ф. Сафонов, А. С. Бутаков болон бусад отделени бүхэндэ ажалыень эмхидхэлсэһэн, зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, ажалшадай урда тодорхой зорилгонуудые табиһан, партийна суглаанууд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэлсэһэн байха юм.

Зарим звенонуудта партийно-комсомольско бүлэгүүд эмхидхэгдэжэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ онсо анхарагдаа. Үбһэ хуряалгын үедэ ажалай журам эбдэһэн хүнүүд дайшалхы хуудаһануудта гаргагдажа шүүмжэлэгдэнэ. Илангаяа коммунистнуудта шанга эрилтэ табигдаһан байна. Ажалай халуун хаһада звеное даагшад нүхэд И. П. Перфильев, П. Г. Никитин гэгшэд даадаг ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандажа, ажалай журам эбдэжэ, парткомой заседанида, мүн партийна эхин организациингаа бюродо зэмэлүүлээ. Эдэ коммунистнууд тушаа абтаһан шиидхэбэринүүд бүхы колхознигуудта ойлгуулагдаһан байха юм.

Мүнөө «Дружба» колхозой правлени, партийна организаци үбһэ хуряалгые һайнаар эмхидхэжэ, аймаг соогоо мүрысөөндэ шалгарна. Энэ жэлдэ тус ажахы бүхы сабшалан дээрэһээ 10900 центнер үбһэ хуряаха гэжэ түсэблөөд, тэрэнэйнгээ 6 мянга гараниие соможо абанхай. Гол сабшалан дээрэһээ хамта 11 мянган центнер үбһэ хуряажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ аргатайбди гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Имэрхүү байдал колхозой хоёрдохи бригадын сабшалан дээрэ үзэгдөө. Морин косилкашад Ерофей Ястребов, Фетис Рябов гэгшэдэй агрегадууд болдог дэгнүүһэ ехэтэй, һайн ургасатай сабшаланда косилкануудые гаргажа, хайран үбһэеэ узууртань үлөөнэ.

— Эндэтнай гансал гараар сабшаха участок бэшэ юм гү, юундэ косилка табигдаба гээшэб,—гээд тэдэнэрһээ һурахада:

— Гар хажууршад үгы гэлсээд лэ иимэ юумэ боложо байгша, — гэжэ харюусана.

Бодожо үзэхэдэ, эдэ хоёр морин косилкашадай сабшажа байһан газарые гар хажуураар шударбал, га бүриһөө адагынь 10—15 центнер хүрэтэр үбһэн хуряагдахаар байна. Харин морёор сабшахада, гектарай 6—7 центнерһээ дээшэ үбһэн абтанагүй ха юм. Мүнөө жэлдэ ган гасуур дайралдажа, үбһэ тэжээлэй хомордохоёо байхада, колхозой хүтэлбэрилэгшэд бүхы аргаяа хэрэглэжэ, ехэ үбһэ суглуулхые оролдоногүй ха. Сабшалангай ямаршье һаань, түргөөр лэ сабшажа дүүргэхэ гэжэ бодогдоно гү? Тиигээгүй һаань, бригадануудайнь ажал ондоогоор эмхидхэгдэхэ байгаа.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени мүнөө жэлэй онсо эрхэ байдалые хаража, колхознигуудай ажалай түлөөһые горитой хубилгаагүй байна. Жэшээлхэдэ, үбһэ ногооной баян ургаса абтаһан нёдондо жэлдэ һүри хаялсажа байдаг хүнүүдэй нормонь үдэртэ 20 центнер байгаа. Энээнэйнгээ түлөө 3 түхэриг хүрэтэр түлөөһэ абагша һэн. Мүнөө энээн дээрэ ехэхэн арсалдаан гарана. Колхозой гурбадахи бригадада ерэхэдэмнай, нэгэ үдэр гушаад центнер болохо сомоо табигдаһан. Тэрээндэнь долоон шиираг хүнүүд ажаллаһан байба. Теэд хүдэлһэнэйнгөө түлөө хэды түлөөһэ олооб? Бүхэли үдэр ажаллаад, хүнэй нэгэ түхэригшье хүрэхэгүй мүнгэн салинтай гараа.

— һурилхэ гэхэдэ үбһэн байхагүй. Нэгэ сомоо бодхохын тулада 6—7 хүн асадажа байнабди. Ямар ажал гээшэб. Ажалай түлөөһые гуримшуулха гэжэ колхозой правлени найдуулаад, хэмжээ абанагүй,—гэжэ һүришэдэй нэгэн мэдүүлнэ.

Үглөөдэрынь колхозой правленидэ ерэхэдээ, энээн тушаа түрүүлэгшэ нүхэр Митыпов, парткомой секретарь нүхэр Иванов хоёртой уулзажа хөөрэлдэбэбди. Тэдэнэр нёдондо хэрэглэгдэһэн ажалай түлөөһэнэй гуримые асаржа харуулна. Тэрээн соонь гар хажууршадай нормонь һэлгэгдэхэһээ бэшэ, ондоо юушье хубилгагдаагүй байгаа.

— Яахадаа иимэ байнаб. Мүнөө жэлдэ үбһэн хомор. Энэ талыень бодожо, үбһэндэ ябагшадые урмашуулжа болохоор гээшэ гү?

Иигэжэ колхозой түрүүлэгшэһээ асуухада:

— Ажалай түлөөһые хаража үзэхэбди,—гээд нүхэр Митыпов харюусана.

Энэ асуудалай зүбөөр шиидхэгдэжэ, колхознигуудай дунда хэлсэгдээгүй дээрэһээнь ажалшад шууяа татана.Энээнэй хажуугаар колхозой партийна комитет үргэн зоной дунда социалис мүрысөө хайша хэрэгээр эмхидхээ. Арбан хоног бүридэ мүрысөөнэй дүн согсологдохо юм гэлсэгдээд, хэн хэнэй ямараар ажаллажа байһаниинь хаанашье анхарагданагүй. Косилкашадһаа һурахада: «Үдэртөө хэды гектар сабшажа байһанаа мэдэгшэгүйбди» гэлсэнэ. Тармалга, хуряалгада ябагшадшье нормоёо хэр дүүргэһэнээ мэдэнэгүй. Арбан хоног дотор бригада хоорондын мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдахашье һаань, үдэр бүри үбһэшэдэй хэһэн ажалые хэн шалгажа байха байнаб?

Бригадирнууд, тоо бүридхэгшэд ажалаа хинан шалгажа, мүрысөө хүтэлжэ байха аад, юундэшьеб энээндэ харюусанагүй. Үбһэндэ ябаһан хүн—ябаа, үгы хүн—үгы: тэдэнэй нормоёо дүүргэжэ байһаниинь шье мэдэгдэхэ юумэ үгы. Иигэжэ дэли һулаар, дүлии балайгаар ажалай эмхидхэгдэжэ байхань гайхалтай. Энээнһээ боложо, тус ажахы тэжээл бэлэдхэлгээр гээгдэжэ ябана.

…ААР САБШАГДАҺАН БАЙБАЛ...

…бирагүй ургасатай…н зоной хүсөөр ажа…илангаяа сабшалгада …ые олоорнь табижа, …болдог дэгнүүл гэл…һайбалнь шадалаараа …ажахынууд ниитын…да тэжээл горитой бэ…гээшэ. Теэдшье ай…хынууд үбһэндөө дан … Зарим хүтэлбэрилэг…дагүй байжа, үбһэнэй …гэлсээд гар хажуур… сабшажа абтахаар …үбһыень хагдаруулжа … байтагай үбһэндөө …, уһалагдаһан һайн …лкануудые табижа, …ад хубиие газартань

…нэрэмжэтэ колхозые …. Тус ажахы аймаг

соогоо эгээл гээгдэжэ үбһэндөө гараһан, августын 5-най байдалаар эндэ нэгэшье сомоо бодхоогдоогүй байгаа. Мүноо колхозойхид үбһэндөө ороошье һаа, ажалаа муугаар эмхидхэнэ. Шалгалтын бригадын ябажа харахада, үдэшын зургаан часһаа үнгэржэ байхада, колхозой нэгэдэхи бригадын сабшалан дээрэ нэгэшье хүн харагдаагүй, һурилжэ байһан сомоогоо нюруулангүйгөөр хүдэлмэреэ орхижорхёод, гэр гэртээ тарашаһан байба. Иигэжэ байхада ямар ажал урагшаа ябахаб? Зэргэлжэ байһан ондоо бригадануудай үдэшын 8—9 час болотор хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байхадань, эндэ иимэ байдал ушарна бшуу. Гэхэтэй хамта, бригадынхид бараг һайн ургасатай сабшаланда тракторна косилкануудые табижа, үбһэнэйнгөө хахадһаа үлүү хубиие газартань орхино.

3. ХЭНДЭ ХЭРЭГТЭЙ ТЭЖЭЭЛ БЭ?

Ниитын малда урдынхиин хахадтаньшье хүрэхэгүй үбһэн абтахань гэжэ мэдээжэ бологдоод байна ха юм. Аймагай колхоз, совхозуудай сабшалан дээгүүр ябахада, нёдондо арба гаран һүри табигдаһан участогуудта мүнөө жэлдэ 3—4 сомоо бодхогдоно. Иимэ байдал XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздошье үзэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ тус ажахыда дунда зэргээр гектарай 22 центнер үбһэ ногоо хуряагдаһан байбал, мүнөө жэлдэ 6—7 центнерһээ дээшэ гарахагүй. Зүгөөр луговодуудай оролдосотойгоор ажаллажа, хэдэ дахин уһалжа, һайнаар утэгжүүлһэн зуу гаран гектар участогһаа га бүриин 20—30 центнер ургаса абтахаар хараалагдаһаншье һаань, ниитынь малда аргагүй ехэ тэжээл хэрэгтэй болоно. Энэ байдал колхозой правлени, партийна комитедтэ анхарагдажа, үбһэ хуряалгын үедэ модоной набша намаа хонидто элбэгээр бэлэдхэхэ гэһэн зорилго табигдаа.

Мүнөө энэ ажахыда түсэбэй ёһоор 4 мянган центнер набшаһата тэжээлэй орондо 3 мянга шахуунь бэлэдхэгдээд байна. Эхэ хонин бүридэ нэгэ центнер үлүүтэй набша намаа хатаажа абтахань. Энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада колхозой правлени, партийна организаци зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһан байха юм. һургуулиин һурагшад, үбгэд, хүгшэд ой соогуур олооороо гаража ажаллана.

Энэ колхоздо суглуулагдажа абтаһан набшаһата тэжээлэйнь ямараар хадагалагдажа байһаниие харахадаа, ехээр һайшааһан байнабди. Набша намаа бэлэдхэхэдээ эндэхид гансахан суглуулжа абана бэшэ, харин тэрэниие үжөөжэ гутаангүйгөөр, ногоон зандань хатааха хэрэгтэ горитой анхарал табяа. Хүдөөдэ суглуулагдаһан модоной набшаһые автомашина, тракторaар тэрэ зандань полевой стануудай хуушан складуудта, малай байрануудай оройгоор зөөжэ, зохидоор ябталан хатааһаниинь зааханшье гутангүйгөөр хадагалагдана.

Гэбэшье аймагай зарим ажахынууд энэ хэрэгые тооногүй, Калининай нэрэмжэтэ колхозой Гачидай бригадада нилээд ехэ набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэһэн аад, хахадһаа үлүүнь хашаа соо хайша хэрэгээр обоологдоод, бороодо сохюулжа, наранда шарагдажа, набшаһаниинь шарлшоод, һалхинда хиидэжэ байна. Энээниие суглуулгада хэды мүнгэ зөөри гаргашалагдаад, һүүлэй һүүлдэ хэндэ хэрэгтэй тэжээл болоод байнаб гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухаар.

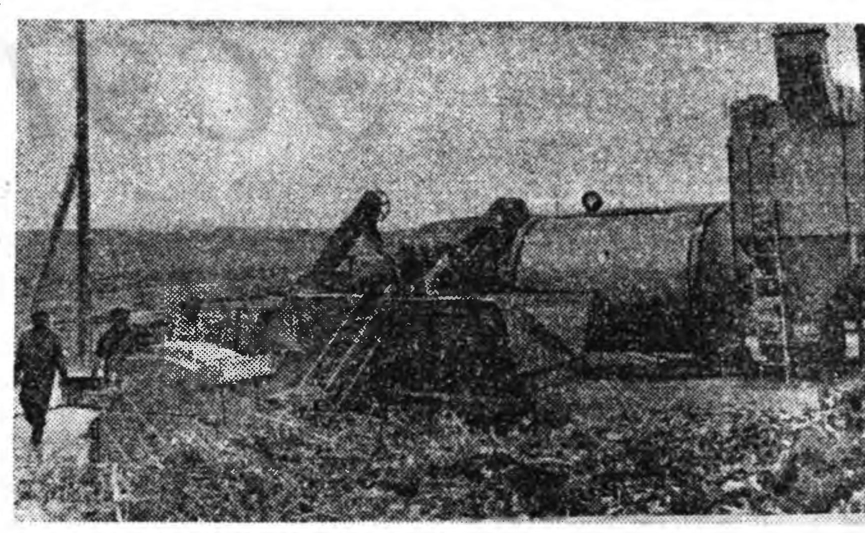
Набшаһата тэжээл хадагалха газарай байһаар байтар, тус колхозойхид тэрэнээ һайнаар хэрэглэжэ шаданагүй бшуу. Томо сарайнууд соогуур набша намаануудые хадагалхадаа, миин ханын захаар түшүүлжэ табяад гү, али ганса газарта обоолжо, тэрээн дээгүүрээ гэшхэжэ байгаад, модонойнгоо набша намаае муудуулһан байна. Үндэр оройтой, томо сарайнуудта дүнжүүргэнүүдые татаад, нишэ тиишэнь хэрээһэлүүлжэ, модоной набшаһые багса багсаарнь үлгэжэ хатаахын орондо, ой сооһоо 2—3 метр болохо модоной оройнуудые таһа сабшажа асараад, тэрэ хэбээрнь газарта обоолһон байна.

Зоной хүсөөр суглуулагдажа бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээлые муугаар хадагалжа, шанарыень муудуулха ушар бусадшье ажахынуудта үзэгдэһэн. Гэбэшье тэжээл бэлэдхэлгын үедэ арадай хинагшадай зүгһөө саг үргэлжэ шалгалтын хэгдэжэ байһан ажахынуудта дары хэмжээн абтана. Тусхайлхада, «Дружба» колхозой дүрбэдэхи отделениин хонидой отарануудта бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээлэй муугаар хадаглагдажа байһаниие арадай хинагша саг соонь обёороо. Энэ колхозой арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр И. М. Синицын тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ажалаа һайнаар эмхидхэжэ байна. Арадай хинагшадай элишэлһэн дутуу дунданууд колхозой правленидэ, отделенинүүдэй хамтын суглаануудта зүбшэн хэлсэгдэжэ, шухала хэмжээнүүд абтаһан байгаа. Мүнөө Ара-Хэрээтын колхознигууд 5 мянга шахуу центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээд, түсэбөө дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

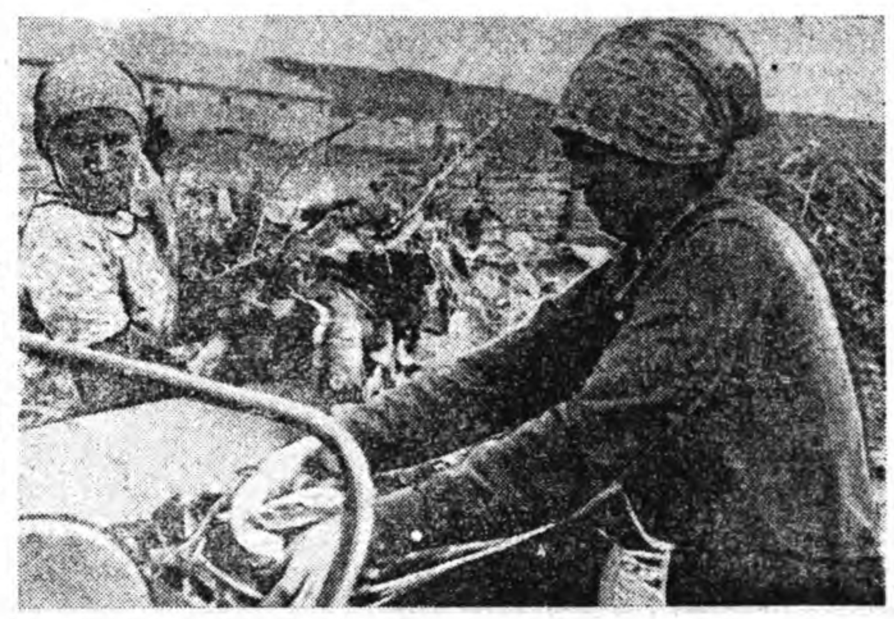
Тиигэбэшье аймагай олонхи ажахынууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые үшөөл хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Аймаг дотор бүхыдөө 31 мянга гаран центнер набша намаа хадагалагданхай. Энэнь түсэбэйнь дүрбэнэй нэгэ хуби болоно бшуу. Саашадаа колхоз, совхозуудай ажалые һайнаар эмхидхэжэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ бии байһан дутагдалнуудые усадхахын тулада аймагай партийна, советскэ органууд хэмжээ абаха зэргэтэй.

Шалгалтада хабаадагшад:
Ю. КОРКИН,
«Правда Бурятии» газетын корреспондент.
М. ШАГДУРЖАПОВ,
республикын радио болон телевидениин комитедэй корреспондент.
Т. ГАРМАЕВ,
манай корр.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ШАНАРТАЙ ГУРИЛ ХЭГДЭНЭ

Ажахы дотороо байһан арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэжэ, адууһа малдаа шанар һайнтай тэжээл бэлэдхэжэ абахые Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэд оролдоно. Байгшa оной үбһэ ногооной ургасын бирагүй дээрэһээ урдань үбһэнэй гурил гаргадаг «АВМ-4» агрегат мүнөө жэл хуһанай, нарһанай шэлбүүһээр гурил хэдэг болонхой (нэгэдэхи зураг). Эндэхи хүдэлмэришэд В. М. Усенко, Л. Ф. Плеханова гэгшэд «Волгарь-5» дробилкаар шэлбүүһэ жэжэ болгон бутаруулна (хоёрдохи зураг). «АВМ-4» агрегадай нүгөө захын үзүүрэй түмэр хоолойнуудта үлгөөтэй байһан саарһан мэшээгүүд руу хангалтама гурил таһалгаряагүй гоожоно. Энээниие Людмила Лашкова нарин нягтаар шалгажа, тэрэнээ нара харуулангүй амбаарта хадагалхые оролдоно (гурбадахи зураг).

Тус совхозой агроном В. С. Сотнев шэлбүүһээр гурил хэжэ байһан газарта ходо ерэжэ, гаргаһан продукциинь шанар шалгажа байдаг заншалтай.

Е. ЗАХАРОВ.

ГАЗАР ХАХАЛАГШАДАЙ ЗОНАЛЬНА КОНКУРС

Россин федерациин Зүүн-Сибириин районуудай трактористнарай газар хахалалгын конкурс байгша оной августын 5-да Красноярска хизаарай «Емельяновский» совхоздо болож үнгэрөө. Энэ һорилдоондо Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Буряадай болон Тувын АССР-нүүдэй, Хакасай областиин, Красноярска хизаарай эрхим трактористнууд, хамта 18 хүн, тэрэ тоодо 6 эхэнэр механизатор хабаадаа.

Манай республикаһаа: Ивалгын ОПХ-гай тракторист, энэ жэл республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн И. Макин, Зэдын «Мир» колхозой залуу тракторист В. Бадмаев, эхэнэр механизаторнуудай дунда эрхимлэжэ гараһан Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист Г. Ачитуева гэгшэд хабаадаһан байна.

Республикымнай түлөөлэгшэд бултадаа ПН-4—35 А түхэлэй хабсаргагдамал плугтай «ДТ-75» тракторaар һорилдоондо оролсоо.

Августын 5-да конкурсын туг үргэхэ эрхэ Тувын АССР-эй түлөөлэгшэ В. Ситников, Хакасай Автономито областиин — А. Абаковская гэгшэдтэ олгогдоо. Энэ конкурсые һорилдооной главна судья — Красноярскын газар тараалангай эрдэм шэнжэлэлгын институдай директор нүхэр Белозеров нээбэ.

Түрүүшын халаанда манай залуу тракторист, ВЛКСМ-эй ЦК-гай ойн баярай значогоор шагнагдаһан В. Бадмаев ябалсаа. Хахалһан газарайнь шанар яһала һайн байба.

Гурбадахи халаанда нүгөөдэ хоёр механизатор — И. Макин, Г. Ачитуева шадабаряа харуулба.

Конкурсын дүүрэһэн хойно һорилдооной дүн гаргагдажа, газар һайнаар элдүүрилэгшэд тодорхойлогдоо.

Бүхы командaараа нэгэдэхи һууриида Красноярска хизаарай механизаторнууд гараа. Хоёрдохи һуури—Хакасай Автономито областиин трактористнар эзэлээ. Конкурсдо хабаадаһан зургаан областиин дунда манай республикын түлөөлэгшэд 3-дахи һууриида гаранхай.

Һорилдоондо хабаадаһан эхэнэрнүүдэй дундаһаа манай тракторист Г. Н. Ачитуева 2-дохи һууриида хүртөө. Республикымнай чемпион И. М. Макин дүрбэдэхи һуури, залуу механизатор В. Д. Бадмаев табадахи һуури эзэлбэ.

Нэгэдэхи, хоёрдохи һуури эзэлэгшэд РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын Хүндэлэлэй грамотаар, Зүүн Сибириин газар эрхимээр хахалагша гэһэн 1969 оной медаляар шагнагдажа, чемпионой хадаг нэмэрижэ, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртөө.

М. МУНКУЕВ,
БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын механизациин таһагай ахалагша инженер.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

…нь дээгүүр тугууд намилзаба

…нь. (ТАСС). Бүхы …республикануудай ту…фсоюзуудай Соёлой ор… августын 11-дэ дал…лба: В. И. Ленинэй …100 жэлэй ойдо зо…, арадуудай хани …һайндэр Рязаниин …хүрэжэ ерээ. Уран …хубхитэйшүүлэй кол… энэ һайндэртэ хабаадаха юм. Бакугай арадай дуу ба хатарай ансамбль, Таллинай «Лаулувельед» гэжэ эрэшүүл дуушадай ансамбль, Ереванай арадай инструментнүүдэй оркестр «Тбилисиин искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй байшангай дуушадай «Пиросмани» гэжэ квартет, Киевэй Соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмүүдтэ хабаадагшад болон бусадшье коллективүүд энэ тоодо оролсоно.

Болгариин Арадай Республикын Ловеч гэжэ анда городой түлөөлэгшэд мүн лэ Рязаньда айлшалжа ерээ.

Һайндэр неделиин турша соо үргэлжэлхэ. Энээндэ хабаадагшад концертнүүдые харуулха, хүдэлмэришэд, колхознигуудтай уулзаха, Рязаниин гоё һайхан зүйлнүүдтэй танилсаха, Сергей Есенинэй түрэһэн нютагта ошохо юм.

„ЗОНД-7“ СТАНЦИ ҺАРЫЕ ТОЙРОН НИИДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Зонд-7» гэжэ совет автомат станци ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлһээр.

Урид хараалһан программатай тааралдуулан, одо мүшэдөөр зүг шэгээ тодорхойлһоной, программын ёһоор замаа хубилгаһанай удаа станциин Газарһаа 260 мянга шахуу километр зайда ниидэжэ ябаха үедэ ниидэлгынь хубилгаха түхеэрэлгэнүүд 1969 оной августын 9-дэ хүдэлгэгдэһэн байна. Ниидэлгын замыень хубилгаһанай удаа автомат станци Һара тээшэ дабшаха тодхогдоһон замдаа оруулагдаа. Ниидэлгын үедэ научна шэнжэлэлгэнүүд, фото-буулгабаринууд хэгдээ, станци дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүд туршагдаа.

Станциин августын 11-дэ һарые тойрон ниидэхэ үедэнь Һара шадархи замбуулинай физическэ шэнжэ түхэл тодорхойлогдоо, Һарын нюруу буулгагдан абтаа.

«Зонд-7» станци Һарые тойрон ниидэһэнэй һүүлээр Газар тээшэ ниидэхэ замдаа оробо.

Станцитай радио-холбоон найдамтайгаар байгуулагданхай. Телеметрическэ мэдээнүүдэй ёһоор, станци дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Ниидэлгын зам уридшалан хараалһандаа дүтэрхы.

Газар дээрэхи командно-шэнжэлгын пунктнууд «Зонд-7» станци дээрэһээ мэдээнүүдые абажа байһаар.

Тоолон тодорхойлгын, залан элирхэйлгын түб эндэһээ абтаһан мэдээнүүдые шэнжэлжэ байна.

…ИЛАЛТЫН ТУГ“ ГЭЖЭ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНА АЯНШАЛГА

…оронуудай арадуу…дүүгэй хани барисаан …Эхэ ороноо хамгаалгын …дайнай жэлнүүдтэ со…гтой гаргаһан гайхам…аршалга тухай сэдьхэл …үтэнүүд Улаан тал… августын 11-дэ зэдэл…ын дарлалтаһаа Ев…рөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Илалтын туг» гэжэ залуушуулай интернациональна аяншалгын нэгэдэхи шата манай Эхэ ороной ниислэл хотоһоо эхилээ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, Чехословакиин хүбүүд болон басагад энэ аяншалгада хабаадана.

Эдэнэр 5 мянган километр зайе мотоциклаар гаталха юм. Дайн байлдаанай болоһон газарнуудаар ябажа, үнгэрһэн дайнай ветерануудтай уулзаха, социалис гүрэнүүдэй хилэ шадархи, Польшо болон Румыниин ниислэлнүүдтэ, сууда гараһан Шипка дээрэ эмхидхэгдэһэн хани барисаанай митингнүүд болон манифестацинуудта хабаадаха байна. Аяншалгань Софи хотодо дүүрэжэ, тэдэнэр Арадай засагта Болгариин 25 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадаха юм.

Аяншалгын эхилһэнтэй дашарамдуулан, Улаан талмай дээрэ митинг болоо.

(ТАСС).

ЗУРАГЛАЛ

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЭСЭГЫН НЭРЭ

ҮГЛӨӨГҮҮР ЭРТЭ, наранай һаял гаража байхада совхозой заһабарилгын мастерской соо хүлгөөтэй, хүүеэтэй боложо эхилнэ. Трактор, машинануудай гэнтэ гэнтэ бардаатай шангаар хүнхинэлдэхэ, хэнэйшьеб тэндэ түмэр түдэгэ наншажа, юумэ хар-яр, хан-ян гүүлхэ абяан таһарнагүй. Хара тоһон болоһон комбинизон, хүүртиг үмдэһэн хүнүүд мастерской руу ороно, гарана. Зариманиинь мотоцикл, машинада һуугаад бурд гэлдээд үгы болошоно.

Зохидоор зэргэлүүлэн жэрылгээд табижархиһан олон комбайнуудай хажууда хэдэн хүнүүд бөөрөлдөно. Тамхи бааюулна, юуншьеб тухай хөөрэлдэнэ, шанга шангаар энеэлдэнэ.

— Сергей, ерыш наашаа, ойро зуура тамхилаад, ажалаа эхилээл, —гэжэ нэгэ ород хүн тэрэ саанахи комбайнай мотоорой хажууда юушьеб хэжэ, ехэл сүлөөгүй байһан набтаршаг, хүдэр бүдүүн бэетэй буряад хүниие ооглоно.

— Үгы теэд, хүдэлжэ үшөө эхилээгүй аад, тамхилха гэжэ гү?—гээд тэрэнь ялагар сагаан шүдэ харуулан энеэнэ.

— Таанад юрэдөө ятараа ярана, һахы-һалаг болоно гээшэбта? Комбайнуудые һайнаар заһабарилхадатнайшье хуряаха таряан үгы ха юм. Ган боложо, тэрэтнай хуу хаташоо, бэшэ аал, —гэжэ нэгэ хүн убайгүйгөөр дуугарна.

— Ши механизатор, таряашан хүн аад, нихэдээ юу хэлэнэш? Таряан муу ургаа гээд, трактор, комбайнаа ёһоор заһабарилангүй, задагайгаар хээрэ гаргажа, нэрээ гутааха гүбди! Ургаһан лэ таряагаа нэгэшье хоолос үлөөнгүй хуряажа абахаһаа ондоо арга үгы. Хони, малдаашье.эдюулхэ ха юмбибди. Заһабарилгала түргэн дүүргээд, таряанда оротороо үбһэ тэжээл бэлэдхэлсэхэлэмнай яанаб. Мүнөө һүүдэртэ хэбтэхэ саг бэшэл,—гэжэ үнөөхи набтаршаг буряад хүмнай тэрэ тугаар бодомжогүйхэнөөр үгэ алдажархиһан залуу хүбүүе зэмэлээд абана.

— Зүб хэлэнэш, Сергей Доржиевич. Таряан муу ургаа гэжэ тархяа ганхуулха ёһогүйбди,— гэлдэжэ бэшэнэйнь тэрэниие дэмжэнэ.

Сергей Доржиевич Бадмаев бэрхэ механизатор гэжэ гансашье Борьёогойнгоо совхоздо бэшэ, бүхы Зэдын аймаг соо, республика доторооншье мэдээжэ болоһон хүн. Һүүлэй 3—4 жэлдэ удаагаар таряа хуряалгын үедэ хоёол шалгаржа, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ тэрэнэй фото-зураг нэгэнтэ бэшэ толилогдоһон, олондо танил болоһон байха. Энэмнай жэл бүхэндэ өөрынгөө комбайнаар 800—1200 гектар хүрэтэр таряа хуряадаг байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо «СК-3» комбайнаараа 900 гаран га таряа хуряажа, 10 мянган центнер таряа сохёо һэн.

ТЭРЭНЭЙ ЭСЭГЭ Бадмаев Доржо мүнөө хүрэтэр мэндэ ябаа һаа, энэ ажалша бэрхэ хүбүүгээрээ ёһоор лэ омогорхохо, баясаха һэн даа. Теэд тэрэ 1941 ондо Эсэгэ ороноо немец фашистнуудһаа хамгаалсахаяа мордоод, Сталинград шадарай ехэ тулалдаанда баатарай үхэлөөр унаа. Сергей Бадмаев мүнөө эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлжэ, нютаг зондоо хүндэтэй, магтаалтай хүн болоо.

Тэрэ эсэгээ һайн һанадаг. Эгээл арбатай боложо ябахадань баабайнь холын фронтдо мордохоороо хүбүүгээ тэбэрижэ, шэрүүбтэр һахалаараа хадхан таалаад, ажалда холоһон болдируутай дулаахан альгаараа толгойень эльбэһыень Сергей мартадаггүй. Намжил-Дулма, ши намда ехээр һанаагаа бү зобо, аза талаан байбал, амиды мэндэ бусажа ерэхэ бээзэб. Эдэл үхибүүдээ һайнаар хаража, хүл дээрэнь гаргажа, хүн болгыш даа,—гэжэ баабайнгаа эжыдэнь хэлэһэниие баһал Сергей һанажа ябадаг. «Таанад эхынгээ үгэ дуулажа, шалаха зэргээрээ туһалжа байгаарайгты» гэжэ захяад ябаа бэлэй.

Өөрөө Сергей багаханһаа хойшо эжыгээ дахажа, хонишье адуулалсаа, үхэршье харалсаа, хүдэлмэриин морндыешье манаа. Юрэдөө хэзгүй ажалынь үсөөн. Дүү хүбүүд, басагадта ургэлсөө. Намжил-Дулма Бадмаева зургаан үхибүүдээ хүл дээрэнь гаргажа, хүн болгоо. Тэдэнь мүнөө булта түрэл совхоздоо хүдэлнэ. Һамга абахань абажа, хадамда ошохонь ошоо, Намжил-Дулма хүгшэн аша-нараа хараа.

— Гансашье бидэ үнитэрөө, хэнзэрээ бэшэбди. Бухы орон соо хэды нимэ уйдхар гашуудал болоо юм, тооложо барахаар бэшэ. Лайн гээшэ нимэл муухай бшуу. Теэд зон нүхэдэйнгөө, совхоз, гүрэнэйнгөө туһаламжаар ядаагүйбди. Мүнөө үхибүүдни ехэ болоо, ажабайдалшье жаргалтай болоо,—гэжэ тэрэ хөөрэжэ һуудаг.

СЕРГЕЙ БАДМАЕВ 1951 ондо механизаторай курсада һураад, тэрэ гэһэнһээ хойшо «булаа хүлэг», «талын онгосонуудтай» бүхөөр нүхэсөө. Хүдэлжэ үзөөгүй трактор, комбайнинь хомор байха. Энэ хүн арба найман жэл соо хэды шэнээн ехэ газар хахалаа, борной тоо, тарилга хээ, хэды мянган центнер таряа сохижо абаа юм, тоолохоншье бэрхэтэй.

Тэрэ арбаад шахуу жэлдэ баһал бэрхэ комбайнер Норбо Гармажаповтай нүхэсэжэ, аха дүү хоёрһоо өөрэгүй эбтэй ябадаг. Хабар газар хахалхадаа, намар ургаса хуряахадаа хоёол суггаа, зэргэлээд лэ хүдэлдэг. «Норбын трактор абдараад хээрэ байна гэжэ һаань, Сергей унтажа хэбтэһэнээ һуга харайжа ошохо. «Ехэл таараһан хоёр даа» гэжэ нютагайнь зон хөөрэлдэдэг. Үнэхөөрөө зарим хүнүүд газаа тэдэнэйнь харахада тад ондоошье һаа, абари зангаараа гү, али үнөөшье юугээрээб лаа, ехэл тааража нүхэсэлэг ха юм. Сергей Бадмаев олон үгэгүй түбшэн дарүу зантай, набтаршаг аад, багжагар хүдэр бэетэй хүн. Харин Норбо Гармажаповынь үндэр томо бэетэй, хүхюун зугаатай. хоёол энеэжэ ябадаг, шогууша наадаша, шуран янзын хүн.

— Танса эдэ хоёр бэшэ бүхы Нугын отделениин механизаторнууд булта эбтэйгээр хүдэлдэг, ажалдаа оролдосотой зон. Тиимэһээл эдэш совхоз соогоо бултанһаа ехэ ургаса абадаг, бүхы хүдэлмэреэ хаһа соонь бүтээһэн байдаг,—гэжэ Борьёогой совхозой главна агроном И. Н. Зайцев хэлэжэ байгаа һэн.

Иимэл хүнүүдые табан жэлэй түрүүшүүл гэжэ тон зүб нэрлэнэ ха юмбибди. Тиигээдшье Борьёогой совхоз гүрэндэ таряа хүдалдаха энэ табан жэлэй түсэбые мүнөө бэлзорһоонь урид дүүргээд, Эхэ оронойнгоо амбаарта 200 гаран мянган центнер таряа оруулаад байна. Энээндэ Сергей Бадмаев мэтэ совхозой бэрхэ механизаторнууд ехэхэн хуби оруулһан байна. үшөөшье оруулхал байха.

М. НАМЖИЛОВ.

Ленинэй ордено Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллекти... түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдожо байна. Аппаратна цехэй кол... гаяа шалгарна. И. Е. Казначеев гэгшын даадаг электрослесарьнүүдэй бригада һара... хэнэйнгөө даабарие үлүүлэн дүүргэжэ, шанар һайнтай продукци үгэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир И. Е. Казначеев. Ф. СОРОК...

СЭДЬХЭЛЭЭРЭЭ ЗАЛУУ

«Ёройн холо Ёнгорго, ёһотойл бэрхэ Хонгоодор» гээд түнхэнээрхид хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, Ёнгорго заха холын нютаг юм. Энээн уруу хүрэжэ ерэхэ гэшэ илангаяа урдандаа ехэл бэрхэтэй хэрэг байһан гэлсэдэг. Суута Бадарай нэлэнхы нарһан тужые ото ябажа, уһа голнуудые отолһоор үндэр уулын хормой тулажа ерэхэдэ, мүнөөхил һурагша бэрхэ хонгоодорнуудаймнай ажаһуудаг Ёнгорго нютаг Саянай энгэр талын үндэр тэгшэ олбог шэнги юумэн угтажа байха.

Ёнгорго хадаа мүнөө Түнхэнэй мал шахан тарагалуулдаг совхозой тэжээл бэлэдхэлэй гол газарынь. 225 гектар сабшалан, мүн 200 гаран гектар таряалан эндэ бии юм. Үбэлдөө 500 толгой хүрэтэр мал байлгажа харууһалагдадат.

Түүхэ домогто оролсоһон Сооңдори, Түнхэн соохи түрүүшын коммунист Лондок Самбаевич Дунсаев болон бусадай нэрэнүүд үеһөө үе дамжан, Ёнгорго нютагайнгаа омогорхол болон байдаг лэ.

Мүнөө эндэ тэдэнэй нэгэн Сэндэ Сыбикович Тапхаев тухай дурдая. Жара гаран наһатай Сэндэ үбгэн пенсидэ гараһаншье һаа, үшөөл ажаллаһаар зандаа. Наһанайнь намтар тухай багаханааршье һаа хөөрүүлжэ шадаа һаатнай, энэ үбгэн залуу наһанһаа эхилжэ нютагтаа Совет засаг бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөрынгөө хубитые шадал зэргээрээ оруулалсаһан, мүнөөшье нииитын хэрэгэй түлөө абьяастайгаар оролдожо ябаһан хүн байһаниинь тобойн харагдаха.

Сэндэ Сыбикович совхозой эндэхи отделениин толгойлогшо байдаг. Мүнөө профсоюзай бүлэгые ударидана. Мүн үрэһэ хүрэнгэ, зэр зэмсэг даажа байхынгаа хажуугаар арадай хиналтын нютагай бүлэгые хүтэлбэрилдэг ахамадынь юм.

— Сэндэ абга, гол хүдэлмэритнай юун болоно гээшэб?—гэжэ асуугаа хадатнай:—Даажа ябаһан бүхы эдэ үүргэнүүдни алининь алин гэшэгүй, булта миниин гол хүдэлмэри юумэл даа, —гээд, хэлтэ энеэгээд абаха юм.

Хамта ажаллажа ябаһан нүхэдэйнгөө ажал хэрэг тушаа, ажаһуудал тушаа, энхэ элүүр байха тушаань саг үргэлжэ һанаата боложо ябадаг, һайн һайхан сэдьхэлтэй хүн гээшэ. Гадна нютагтаа шанга журам тогтоохо, байгаалиин баялигые али бүхы буруу хэрэгһээ абаран хамгаалха гэжэ хэды ехэ оролдоноб даа.

Бүхы наһаараа нийтын хэрэгэй түлөө шударгыгаар оролдожо ябаһаар жара наһанайнгаа жаргалта үедэ Сэндэ үбгэн тулажа ерэбэ. Хэды үбгэрөөшье һаа, ольһоор дүүрэн, омог хүхюун зандаа юм. Мүнөөшье нютаг зондоо уласхоорондын байдал тухай, орон доторхи һониннууд тухай хөөрэжэл, ойлгуулжал ябадаг заншалтай.

Сэндэ Сыбикович Тапхаев хадаа хорёод онуудай комсомолшуудай, эдэбхитэдэй нэгэн. Дүшэ гаран жэлэй туршада аймагай, республикын газетэнүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, омог ябаһан намтартай. Гэхэ зуура:

«Дүрөө дээрэ соёргоһоор
Дүшөөд жэл үнгэрлэй.
Хүжэ зуладал соробхиһоор
Дүлэн болоод хүнгэрлэй».—гэһэн үгэнүүд хонхын алтгаар жэнгирхэлэл гэнэ.

Ш. БАЙМИНОВ.

Түнхэнэй аймаг.

ТААРУУ ҮҮЛТЭРЭЙ ХОНИДЫЕ ОЛОШОРУУЛХЫН Т...

Урдань шэрүүбтэр нооһотой байһан хонид һүүлэй арбаад жэлэй турша соо гүйсэд нарин ба нарибтар нооһотой болгогдоо. Гэбэшье нютагаймнай эрхэ байдалда тааараха үүлтэрэй хонидтой тоо үшөөл үсөөн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үшэр тиимэһээ нарин нооһотой буряад үүлтэрэй хонидой нооһо, мяханай абтасые бури ехэ болгохын тула үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри бури түргэнөөр ябуулха эрилтэ республикын хонин ажалда хамаатай хүн бүхэнэй урда табигдана.

Нютагай хонидые нарин нооһотой болгохын тула 1953 онһоо эхилжэ, республикымнай колхоз, совхозууд 15 үүлтэрэй элдэб хусануудые асаржа, хонин һүрэгтөө табиһан байна. Энэ хүдэлмэриие гүримшүүлжэ, таарамжатай үүлтэрэй хонидтой боложо, тэдэнээ саашадань олошоруулан үсхэбэрилхын тула үүлтэртэ хонидые харалга 1964 онһоо эхилжэ, Хоридо, Бэшүүртэ, Зэдэ, Мухар-Шэбэртэ үнгэргэгдэһэн байна. Хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар хэгдэһэн бүхы ажал согсолһон харалга Улаан-Үдын ипподром дээрэ июль соо үнгэргэгдөө. Буряад орон ютэр үсхэбэрилхэдэ таарамжатай үүлтэрэй хонидые шалгажа үзэхэ хараатайгаар эмхидхэгдэһэн энэ харалгада түрүүшынхеэ олон аймагуудай ажахынууд хабаадаа.

Хонин һүрэгөөрөө суурхадаг Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз, племстанци, Сэлэнгэһээ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Сэлэнгын совхоз, эндэхи племстанци, Бэшүүрэй племстанци, «Победа» колхоз, Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын станци, Загаһатын ба «Олон» совхозууд, Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз, Улаан-Үдын госстанци ажахынуудайнгаа хонидые эндэ харуулһан байна.

Нютагтань үсхэбэрилэгдэдэг үүлтэрэй болон хурьган хусануудые, эмэ түлгэ ба эхэ хонидые эндэ асарһан 13 ажахын түлөөлэгшэд, экспертнэ комиссиин гэшүүд эндэ асарагдаһан 179 хони бүхы талаһаань хаража үзэһэн юм. Мал бүхэн 100 баалтай системээр шалгагдаа.

Малайнгаа үүлтэр һайжаруулха олон жэлэй хараа түсэбтэй Бэшүүрэй «Победа» колхозой асарһан хонидой олонхинь нооһондоо сагаан үнгэтэй эгтэй байһыень эндэ сугларагшад һайшааба. Хонидойнь бүхы бэеын нооһон нэгэ жэгдэ, нарин байжа, эгээл ехэ баалда хүртөө. Энэ колхозой асарһан хонид 87,1 баал абажа, харалга дээрэ түрүү һуури эзэлээ. Харин хонидойнь бэеэр бага боложо эхилһые зоотехнигүүд шүүмжэлээ. Зэдын «Коммунизм» колхозой асарһан хонин бүхэн томо, эхюун нооһотой байгаа. Сэлэнгын аймагай ажахынуудай хонид мүн лэ томонууд гэжэ тэмдэглэгдээ.

Хонин бүхэниие шалгажа үзэһэнэй дүнгөөр 3 чемпионууд элирүүлэгдэбэ, тэдэнһээ гадна 16 мал 1-дэхи, 10 хонин 2-дохи шатын тэмдэглэлдэ хүртөө. Сэлэнгын госстанциин 70906 гэһэн номертой 1967 оной хуса таарамжатай үүлтэрэй хусануудай дунда түрүү һуури эзэлбэ. Э... дээ 122 килогра... килограмм нооһо... 15 килограммһаа... һон мүнөө жэл... раха гэжэ шалга... хид тэмдэглэбэ.

Улаан-Үдын ... килограмм шэгни... хуса хурьган ... түрүү һуури эзэл... шалга-үйлэдбэри... эмэ хонидой ду...

Тус харалга... мал мүнөө колх... үсхэбэрилэгдэжэ... шэнжэтэй байгаа... тороо үсхэбэри... хонидоо жэшээжэ... тайн үүлтэрэй х... даһан юм. Холи... лоһон нютагаймн... хиһаа үсөөхэн... байгаа. Нютагта... үүлтэрэй хонин... хын тула ажахы... тороо үсхэбэрил... һаа гадна, нют... болон нэгэдэхи ... лой отаранууд... гэжэ тус харалга... лэгдээ.

ҮЙЛЭДБЭРИИН КУЛЬТУРА ХАРАЛГА

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта үйлэдбэриин культурын хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилгоор нийтын харалга нёдондо жэлһээ эхилһэн юм. Энээндэ тус комбинадай үйлэдбэриин һалбаринуудай түрүү хүдэлмэришэд, олониитын эмхинүүдэй эдэбхитэд үргэнөөр хабаадуулагдаа. Тэдэнэй оролдолгоор хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал һайжаруулха талаар нилээд олон хэмжээнүүд бэелүүлэгдэһэн байна. Тэрэнэй ашаар үйлэдбэри дээрэ гарадаг гэнтын оһол эрид үсөөрбэ. Холтосон руднигай, заһабариин-механическа заводой, шанаржуулгын фабрикын байрлаһан газарай оршондо модо, сэсэгүүд олоор таригдаа. Цех бүриин доторой хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүд хүнэй нюдэндэ таатай зохид үнгын шэрээр будагдаа.

Силикозой тооһотой цехүүдтэ агаар сэбэрлэхэ нарин шүүртэй шэнэ түхеэрэлгэнүүд, вентиляторнууд тодхогдонхой.

Эрдэм наукын үндэһөөр ажал хүдэлмэрээ эмхидхэхэ талаар тусхай түсэб зохёогдожо, энэнь тус комбинадай шанаржуулгын фабрика дээрэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхын тула ябуулагдажа байгаа энэ харалга В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдана.

В. АНДРЕЕВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ПОЛЬШО

ВАРШАВА. Щецинскэ воеводствын «Полице» гэжэ химическэ комбинадта сернэ кислота үйлэдбэрилэн гаргаха завод болзорһоо таба һара урид ашаглалгада оруулагдаба. Энэнь жэл бүри 400 мянган тонно продукци үйлэдбэрилхэ юм.

Шэнэ предприяти хүсэндэнь оруулһанай ашаар ПНР-тэ сернэ кислота үйлэдбэрилгэ 1960 ондо 685 мянган тонно байһанаа, 1968 ондо 1,4 миллион тонно хүрэтэр нэмэһэн. Польшо мүнөө серэ үйлэдбэрилгөөр дэлхэй дээрэ 6-дахи һуури эзэлнэ.

ГДР

БЕРЛИН. ГДР-эй хүдөө ажахые техникээр зэбсэглэлгэ арадай засагай 20 жэлэй турша соо нилээд урагшаа дабшаа. ГДР-тэ 145 мянган трактор бии. Энэниие 1950 онойхитой сасуулбал, 4 дахин ехэ болоно. Республикын полинууд дээрэ 19 мянга шахуу комбайнууд хүдэлнэ. Хуряалгын хүдэлмэриин 95 процентнь оньһожоруулагданхай, тэрэ тоодо саахарай свёкло—97 процентдэ хүрэнхэй. Хартаабха хуряалгын хахадынь оньһожоруулагдаа. ГДР-эй тогтоһоор хоридохи ойн баярай жэлые 1950 онтой жэшэбэл, хүдөө ажахын продукци 3 дахин ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Хүдөө ажахын машинануудай, оньһон техникын олошорхо тудам бүтээсэнь улам ехэ болоно. Шадамар бэрхэ мэргэжэлтэдэй зэргэ саг үргэлжэ нэмэнэ. 1967—1968 онуудай туршада СХПК-эй 40 мянга үлүүтэй гэшүүд хүдөө ажахын үйлэдбэриин мэргэжэлтэй юм.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА. Остравиин район шадар оршодог Урксын нэрэмжэтэ заводуудай продукци дэлхэйн 12 орондо эльгээгдэнэ. Арадай ажахын эрилтэ хангаха химическэ продуктнуудые үйлэдбэрилгэ һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр нэмээ. Бензол, нафталин, бензин, лаагууд, түрхидэг тоһон ба бусад продукци тэрэ тоодо ороно. Промышленна ба барилгын дабирхай үйлэдбэрилгөөр Урксын нэрэмжэтэ заводууд дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Үйлэдбэрилһэн продукциинь дүрбэнэй нэгэ хуби хари гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм.

Урксын нэрэмжэтэ заводууд үйлэдбэрээ ашаг үри ехэтэйгээр хүгжөөхэ холын хараата түсэб табинхай.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ. Дунай мүрэн дээрэ, түмэр воротагай хажуудхана Румыни Югослави хоёрой хамта бариха байһан ГЭС-эй хаалтын шлюзээр түрүүшын суднанууд гараба.

Румыниин эрьедэхи шлюзые ашаглалгада оруулагдахадань, Румыниин ба Югославиин барилгашад энээниие барилгын эгээн харюусалгатай нэгэ шатань гэжэ баяр ёһолойтойгоор тэмдэглэлээ.

БОЛГАРИ

СОФИ. Болгариин Хамтадхагдамал 857 ажахы газар ашаглаха гүрэнэй 205 ажахы тус бүридөө дүрбөөд мянган гектар эдлүүриин талмайтай юм. Хүдөө ажахын эдэ томо предприятинууд 84 мянган тракторта, 14.800 комбайнтай, ашаанай 17.400 машинатай, хэдэн зуугаад мянган прицепной машинануудтай. 1944 онойхитой жэшэбэл, трактор болон бусад машинуудайнь тоо 28 дахин нэмээ.

Мүнөө жэл олонхи районуудта мүндэрэй ороошье һаань, шэниисын баян ургаса хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. Кукурузын, наран сэсэгэй, хлопогой, овощ болон жэмэсүүдэй ургаса дээшэлээ. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2800 литр һүн һаагдана, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһон хайшалагдана.

(ТАСС).

Кубын республикада саахарай тростник хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Энэ жэлдэ Кубын таряашад 10 миллион тонно саахар абаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Орьенте провинцида саахарай тростник хуряагдана.

ТАСС-ай фото.

Болгариин хадалиг район Родопто томо гэгшын ГЭ... жа байнхай. Энэ электростанци хадаа табан хаалта... юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Доспат Выча» гэһэн ГЭС-эй бар...

ТАСС...

ЛЕНИН ТУХАЙ АКЫНУУД ДУУЛАНА

...Джамбул Джабаев... дуунууд, шүлэгүүдые, ...алнуудые хэн мэдэхэ... Ерэ һайса гараһан, ...соогоо нилээд олон ...үзэһэн, ядаха тули... хараһан энэ үбгэн Со... сагайл үедэ шэнэ дуу... дуулажа эхилһэн. ...люциин агуу багша ...имир Ильич Ленин ...тэрэнэй зохёоһон шү... дуунууд олон.

...захстанай Наукануу... академиин Мухтар Ауэ... нэрэмжэтэ литерату... болон искусствын инсти... жасада акынуудай ...ууд, шүлэгүүд минда... бэшэгдээд, хадага... байдаг. Тэдэ зо... ...уудынь В. И. Ленин ... юм.

...Лениниана хадаа акы... аман үгөөр дамжа... улһаа аул хүрэтэр яба... һэн. Тэдэ зохёолнуудай ...гдахагүйн тула холын ...уудта тусхай хүнүүд ...гдэжэ, агуу багша ту... зохёогдоһон шүлэг, ...уудые буулгажа, бэ... абаһан байгаа. Тии... арадай аман зохёол ...улагшад хэблэлэй ду... гаран хуудаһан дуун... ...улга, дастан, шүлэглэ... бодолнууд болон дуу... ...ые Алма-Ата асарһан

...этическэ-аман зохёол... ...ианые эгээл түрүүн ...шод хэд байгааб гэ... акынууд Джамбул ...абаев, Турмагамбет ...леуов, Садыбек Мусре... Кенен Азербаев гэгшэд ...ино. Изтлеуов гэгшэ ... В. И. Ленинэй амиды ...ада, «Ленин-наран» гэ... философско удхатай ...зохёоһон юм. Тэрэнь ...ын аулнуудаар түргэн ...а бэлэй. Ленин ба Ком... ...ис партиин тухай магтаа... Садыбек Мусрепов зо... ...оо һэн. Тэрэнэй зохёол ...инэй замаар» гэһэн нэ... ...й бэлэй. Жабхаланта ...эм, аялгатай энэ маг... арадай аман зохёол... ...үндэһэлһэн хадаа хүн зоной дунда үргэнөөр мэдээжэ болоһон байна. Тиихэдэ Джамбулай зохёоһон шүлэгүүд арад зоной дуунууд боложо тараа һэн. Казахай тала, хадануудай гайхамшаг дуушан Джамбул агуу багшын образой хэдэн миллион хүнүүдэй зүрхэн соо хадагалагдажа ябаһан тухай уран гоёор дуулажа шадаа юм.

1919 ондо Алма-Атада болоһон арадай акынуудай суглаан дээрэ Кенен Азербаев Октябриин революциин, тэрэнэй агуу багшые магтаһан гайхамшаг дуу дуулаһан байна. Энэнэй һүүлээр «Минии эсэгэ Ленин» гэһэн дуу зохёогоо һэн. Кенен Азербаев гээшэ ехэ ажал ябуулга хэһэн хүн. Үзэг бэшэггүй ябадалтай тэмсэһэн, түрүүшын колхозуудые байгуулалсаһан, аулай ажалшадай депутадуудай Соведэй түрүүлэгшээр олон жэлдэ хүдэлһэн юм. Ленин тухай тэрэ акын таби гаран дуу зохёогоо. 81-тэй акынай зохёолнуудай суглуулбари соо энэ дуунуудай олонхинь ороо.

Арадай акынууд Нурпекс Байганин, Кулжабай Толеуов, Утебай Турманжанов гэгшэд өөһэдынгөө эрхим дуу, поэмэ, түүрээлгэнүүдые Лениндэ зорюулһан байна.

Казахстанай Наукануудай академиин литература болон искусствын институт мүнөө үедэ «В. И. Ленин тухай арадай акынуудай дуунууд» гэһэн ном бэлдэжэ байна. Казах дуушадһаа бэшэгдэжэ абтаһан зохёолнуудай ехэнхинь энэ ном соо оруулагдаха юм. Джамбул Джабаев, Нурпеис Байганин, Иса Байзаков, Кенен Азербаев, Омар Шипин, Болман Кожабаев гэгшэдэй зохёолнууд ном соо гол һуури эзэлхэ.

Агуу багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойдо энэ ном зорюулагдана.

Владимир ГАНТА,
(АПН).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИС РЕВОЛЮЦИИН НЭГЭ ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ҺАЙНДЭРЛЭХЭ ҮЕ. В. И. ЛЕНИН УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ.

Москва. 1918 оной ноябриин 7.

ТАСС-ай фото.

ЛАТЫШ УЛААН СЭРЭГШЭД

Тэдэнэр хорин хүн байһан. Барандаа дала гараһаншье һаа, алинииньшье армиинхидал адли саб гэмэнүүд, гэшхэдэлыньшье шанга. Эдэ хүнүүд скульпторай ажалладаг мастерскойдо ерээ. Тэндэнь революционно гурбан солдадай бэеын түхэл мүндэлжэ эхилэнхэй. Үшөө нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада, улаан гранит шулуугаар бүтээгдэһэн хүшөөнүүд хуушан Ригын түб — латыш улаан сэрэгшэдэй талмай дээрэ табигдаха юм. Революциин ленинскэ гвардида үнэн сэхэ латыш улаан сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан дурасхаалай ансамбль баһал энэ талмай дээрэ бодхоогдохо.

Эдэ хорин — тэрэл гвардиин түлөөлэгшэд байһан юм. Революциин хэрэгтэ ами наһаяа үгэһэи нүхэдэйнь түхэл шэнжые ерээдүйн хүнүүдтэ скульптор ба архитекторнүүдэй шадаал һаа үнэн зүбөөр харуулхые эдэнэр хүсэнэ бшуу.

Бүлэг нүхэдые толгойлогшо — Эдуард Смилга. Дала хүрэһэншье һаа, тэрэ залуугаар харагдадаг, ехэ солбон сарюун үбгэжөөл.

Газаргүй батрагай хүбүүн, хаанай армиин стрелково латыш батальонуудай солдат Эдуард Смилга өөрынгөө олон нүхэдтэл адли 1917 оной майн үдэрнүүдтэ большевигүүдэй талада бусалтагүйгөөр ороһон юм. Латыш улаан сэрэгшэд революциин хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ хүнүүд гэжэ алдар сууда гараһан түүхэтэй. Иматал эдэ сэрэгшэдһээ бүридэһэн тусхай ротодо Смольные хамгаалха даалгабари үгтэһэн гээшэ. Арадай Комиссарнуудай Соведэй байра, мүн Владимир Ильич ба Надежда Константиновна Крупская, тэдэнтэй хамта байдаг Мария Ильинична Ульяновагай квартира харууһалха бүлэгтэ Смилга ороһон байгаа.

— Ленинэй квартирын харуулда зогсохо ушар намда оло дахин тудаһан юм, — гээд Смилга хөөрэнэ.— Дүтынгөө ханинартай, суг ажалладаг нүхэдтэй Ильичэй хөөрэлдэжэ байхыень би дуулагша һэм. Агуухэ хүнэй ажабайдал тушаа эдэ бүхы үзэгдэлнүүд минии ой ухаанда мартагдашагүйгөөр хадуугданхай. Ленин тухай бидэнэр хөөрэлдэхэдөө тэрэнэй хурдан, сэсэн ухаагаар, эсэшэгүй оролдосоор, ажалда дуратайгаарнь, Совет засагай дайсадтай эбсэшэгүйгөөрнь, номгон даруу зангаарнь, хүндэ ехэ анхаралтайгаар хандадагаарнь омогорхон баясадаг бэлэйбди.

Түрүүшын үедэ бидэнэрые актова зал соо байралуулба. Бултандамнай орон хүртэбэгүй, зарим хүнүүднай шала дээгүүр унтадаг һэн. Ленин бидэнэй байрада орожо ерээд, тохёолдоһон бэрхэшээлые обёорходоо, комендантые дуудажа асараад, харуулай бүхы сэрэгшэдые оро, хэбтэреэр хангаха заабари үгэһэн юм. Тиихэдэ Ленин бидэ солдадуудай эдеэ хоолые хэдэн дахин шалгаа һэн. Нэгэтэ ерэхэдэнь, бидэнэй эдеэнэй шанар һанаандань таарабагүй, тиимэһээ һайн шанартай продуктаар обед бэлдэдэг болохыень захирһан байна.

Владимир Ильич өөрынгөө хүнгэн солбоноор, хүдэлмэришэнэй хэрэгэй үнэн зүб байһанда этигэдэгээрээ бидэниие омогорхуулдаг, революционно хүсэлөөр зоригжуулдаг бэлэй. Тиимэл байһан дээрэһээнь таба дахин ехэ хүсэнэй хэрэгтэй байһан газарта бидэнэр заримдаа тон хүндэ, бэрхэшээлтэ операци хэдэг һэмди.

Совнаркомой хэрэгүүдые эрхилэгшэ байһан Владимир Дмитриевич Бонч-Бруевич Петроградай гэрнүүдэй нэгэн соо хоргодон шэбээлһэн контрреволюционно, монархическа бүлэг усадхахые Ленинэй даалгабаряар манай отрядта дурадхаба.

Отрядтамнай оройдоо табяад хүн байһан. Шэмээгүйхэнөөр харуулшадыень үгы хээд, гэрыень бүһэлэн абаад, зоригтой түргөөр досоонь шурган орожо, хамаг пулемет, винтовконуудыень буляан абаад, тэндэ байгшадые сүм арестовалжа шадаабди. Һүүлдэнь зугадаһан бусад монархистнуудыень бултыень барижа тушаагаа бэлэйбди. Иигэжэ бидэнһээ арба шахуу дахин ехэ хүсэтэй дайсадые илаа һэмди.

1918 оной февралиин һүүл багта завод, фабрикануудай гудок һанаа зоборитойгоор хуугайлба: дайсан Петроградта дүтэлһэн байба. Совет правительствын захиралтаар гүрэнэй шухала эмхи зургаанууд оронойнгоо амгалан байдалтай район руу нүүлгэгдэжэ эхилбэ. Тэрэ тоодо мүнгэ, үнэтэй сэнтэй саарһануудые барладаг Монетнэ двор бии һэн. Монетнэ дворые нүүлгэлгэ Ленинэй өөрынь сэхэ захиралтаар хэгдээ. Хүдэлмэришэд 16—18 час соо амарангүйгөөр станогуудыень задалһан, багсалһан юм. Барандаа эсээ, теэд хэхэ ажал үшөөл ехэ үлэнхэй. Энээн тухай Смольнодо, Лениндэ дуулгагдаба. Үдэшэ орой болонхой, хэрэгтэй хүдэлмэришэдые суглуулхань бэрхэтэй. Владимир Ильич тэрэ хүдэлмэридэ туһалхыень бидэниие харуулай сэрэгшэдые эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Тревогоор бодобобди, Бонч-Бруевич бидэндэ хандажа, гуйлта дамжуулба даа. Бидэшье агуу багшын найдабариие дүүргэхэ золтой байһандаа баярлаа бэлэйбди.

Харуулда гараагүй байһан зуу шахуу сэрэгшэд ашаанай машинануудта һуужа, Монетнэ двор тээшэ гарабабди. Хахад һүниһөө холо үнгэрэнхэй, зарим нүхэднай тон ехээр эсээд байба. Эгээл энэ үедэ Ленин, Бонч-Бруевич. манай командир ерэбэл даа. Хүн бүхэнэй шэнэ хүсэ шадал нэмэжэ хүдэлһэн гайхалтай. Хамаг түхеэрэлгэнүүдые составта ашаалха хүдэлмэри Ленинэй үгэһэн саг болзор соо дүүргэгдээ һэн. Үглөөгүүр Смольнодо бусажа ерэхэдэмнай, бидэндэ баяр баясхалан соносхоод, шан барюулагдаа.

1918 оной хабар Советскэ правительство Москва нүүжэ орохо гэһэн шиидхэбэри абаһан гээшэ. Энэ үедэ Эдуард Смилга Ленинэй хамгаалха харуулда байһан юм. Нүүлгын үедэ бэлэн байхаар харуулай сэрэгшэд заабари абаһан байба.

1918 оной мартын 10-най бороо, һалхитай үдэшэ Смольноһоо хоёр машина гараба: түрүүшын хушалтатай машина соо Ленин, хойноны ябаһан ашаанай машинада — харуулайхид. Правительствые абаашаха гурбан поезд Николаевска вокзал дээрэһээ бэшэ, харин город шадарай ондоо вокзалнуудай нэгэнһээ мордохоор харааалагданхай.

Ленинэй бүлэтэеэ, Свердлов, Бонч-Бруевич болон бусадай һууһан салон-вагон харууһалхаар Эдуард Смилга томилогдобо. Поезд байраһаа хүдэлжэ, түргэн гүйдэлдөө оробо. Гартаа винтовко бариһан Смилга вагоной нэгэ үүдэнһээ нүгөөдэ хүрэтэрнь аалихан алхална.

Гэнтэ урдахи вагонһоонь иигэжэ дамжуулба: баһал Москва тээшэ шэглэлээр ябаһан поездын һүүлэй сигнальна гал урдамнай харагдаба. Ленинэй һуужа ябаһан поезд сагайнгаа ёһоор түрүүн гараһан правительственна поезд хүсэхэ аргагүй байба. Теэд ямар поезд тэдэ составуудай хоорондо орохо аргатай байба гээшэб?

Бонч-Бруевич буудалдаанда бэлэн байха гэһэн захиралта харуулай сэрэгшэдтэ үгэбэ. Любань станци дүтэлэнхэй. Семифорой нээлгэтэй байбашье һаань, һэжэг түрүүлһэн поезд станциин түрүүшын зам дээрэ зогсошобол даа. Тэрээнһээ холо бэшэхэнэ правительственна поезд байба. Урид ерэһэн поездын вагонуудһаа буутай хүнүүдэй гаража байхые харуулай сэрэгшэд харажархиба. Анархистнууд!

Бонч-Бруевич хамагһаа түрүүн перрон дээрэ гараба. Гартаа барижа ябаһан карандашаараа бүлэг хүнүүд тээшэ заажа, эрид шиидэнгеэр захирба:

— Перрон сүлөөлхыетнай захирнаб!

— Чекист?! Поездын мөөр доогуур хаяха!—гэһэн үгэнүүд тэндэһээ соностобо. Хөөрсэгэнэжэ байгшад правительственна поезд тээшэ баран тэгүүлбэ.

Тиихэлээрнь вагонуудайнгаа тамбур соохи пулемёдуудые абажа ерээд, буунуудаа гартаа баряад харуулай сэрэгшэд урдаһаань дабшаба. Үймөө татагшадай толгой дээгүүр хэдэн дахин пулемёт наяраад, сэхынь хэлэхэдэ, латыш хэдэхэн улаан сэрэгшэд анархистнуудые амяа алдатарнь айлгажа шадаа. Һуужа ябаһан товарна вагон руунь тэдэниие хяа һамна намнажа оруулаад, үүдыень хаажархёо. Анархистнуудые шэрэжэ ябаһан состав запасной замда оруулагдажа, правительственна поезд Москва ошохо замаа үргэлжэлүүлээ...

Смилгын вагондоо бусажа ерэхэдэнь, Ленин иигэжэ асуугаа һэн:

— Зай, ямар байбаб, айдаһатай байба гү?

— Түрүүшээр айхаар байгаа, һүүлдэнь, анархистнуудай зугадажа эхилхэдэ бараг, бүри хүхюутэйшье болоо,—гэжэ харюусаа һэм гээд Смилга хөөрэнэ.

Ондоо нэгэ ушар тухай Эдуард Смилга һонирхолтой хөөрөө дэлгэбэ. Владимир Ильичтэ, гэр бүлынхидтэнь Кремль соо гурбан таһалгатай, кухнитай байра бэдэрэн шэлэгдэбэ ха. Тэрэ байрые заһаад, комнатануудтань мебель оложо табиха гэһэн захиралта латыш сэрэгшэдтэ Бонч-Бруевич үгэбэ.

— Бүхы Кремль манай мэдэлдэ байһан юм,—гээд Смилга хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Лениндэ эгээл һайн, гоё мебель олохо гэжэ оролдобобди. Айхабтар гоё һайхан, алтаар үнгэлэгдэһэн, торго, хилэн бүреэһэтэй креслэ, стул, шэрэм шэнги хүндэ дуб модон столнуудые, гэрэлтэй шкафуудые асаржа табибабди. Хамаг таһалгануудыень үшөө дахин харахадаа барандаа баясабабди: Ондоо юумэн хэрэггүй! Агуу багшаяа баярлуулха ехэл дура хүсэлтэй байгаа хабди. Ильичэй ерэжэ хараад дураа гутахада, тэдэ һайхан хэрэгсэлнүүдыемнай гаргаад, ондоо юрын мебелеэр һэлгэхэ гэхэдэнь, ямаршье ехээр урмаа хухараа бэлэйбди даа. Теэд бидэнэй урмаа хухархадамнай Ильич ооһэдыемнай шогтой хүхюунээр наадалаа һэн...

1918 оной июль һара. Залуу Совет республикада бэрхэшээлтэ байдал тохёолдоо, илангаяа сэрэгэйнь хэрэгтэ. Латыш сэрэгшэд фронтдо табихыень гүйдаг болобо. Һүүлэй һүүлдэ Смилга һарбайһанаа абажал һалаа. Солдат дахин дайнда мордобо. Түрүүн—Зүүн фронтдо, һүүлдэнь—түрэл Латвидаа. 1919 оной намар һургуулида эльгээгдэбэ. Псков городто поездын байха зуура урдань сугтаа сэрэгэй албанда ябаһан нүхэдынь уулзаад: «Сагаантан үшөө сүм сохигдоодүй, тиихэдэнь ши эрдэмдэ һурахаяа тэгүүлхэш...» гэжэ хэлэбэ ха. Солдат һуужа ябаһан поездоёо хаяжархёод, граждан дайнай дүүрэтэр винтовкоһоо хахасаагүй. Һүүлээрнь Эдуард Смилга уездын военкомадта хүдэлмэрилөө, 1932 ондо сэрэгэй-инженерно академидэ (мүнөө Куйбышевай нэрэмжэтэ) абтажа дүүргээд, сэрэгэй барилгануудта ажаллаа, Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадалсаһан байха юм. 1954 ондо армиһаа табигдаад, барилга дээрэ дахин ажаллаа. Хаанашье ябахадаа Эдуард Смилга сэдьхэл зүрхэндөө тон дүтэ Ленинэй образые нангинаар һанажа ябаа, өөрынгөө ажабайдал ба хэрэг үйлые хүндэтэ багшынхитайгаа зэргэсүүлэн харадаг байгаа.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн ойртожо байһантай дашарамдуулан, Ташкентдэ хэблэгдэдэг «Заря Востока» газетэ хэдэн асуудалда харюусахыень Эдуард Смилгада һаяхан хандаһан байна. Минии һанахада, Смилгын үгэһэн харюунууд гансахан Узбекистанай уншагшадта һонин байха бэшэ ха.

Асуудал: В. И. Ленинэй зохёолнуудта хандаха ушар танда хэр олон гарадаг бэ?

Харюу: Октябриин революциин һүүлээр бэшэгдэһэн Ленинэй хүдэлмэринүүдтэ илангаяа оло дахин хандадагби. Ажабайдалдамни ушарһан олохон элдэб бэрхэшээлтэ асуудалнуудтаа тэдээн сооһоонь харюу олодог гээшэб.

Асуудал: Ленин шэнгеэр ажаллаха, ажаһууха гэһэн совет хүнүүдэй уряада Та хубитаяа ямараар оруулаабта?

Харюу: коммунизм байгуулагшын үзэл бодолой кодексые нягта нарин сахилгаар.

Асуудал: Ленин шэнгеэр ажаллаха гээшые батадхахын тула ямар юумэ эгээл нүлөө ехэтэй гэжэ тоолонобта?

Харюу: худал хуурмаг юумэндэ, олондо ашатай туһатай ажал хэхэгүй, үнэн сэхэ бэшэ ябадалда, ниитын зөөри үбэршэлгэдэ эбсэшэгүй байлга. Арад зонтоёо саг үргэлжэ холбоо барисаатай байха, тэдэнтэй ходо хөөрэлдэжэ ябаха хэрэгтэй.

Смилга Ригэдэ үнинэй латыш революционно улаан сэрэгшэдэй бүлэгые толгойлдог. Тэрээндэнь 158 хүн бии. Тус бүлэгэй Устав соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, арад зондо, илангаяа залуушуулда Коммунис партиин, совет арадай, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй революционно, ажалай ба дайшалхы ёһо заншал тайлбарилан ойлгуулха, залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ туһалха гээшэ тус бүлэгэй гол зорилго мүн болоно.

А. БАКАЛОВ.
(АПН).

...ОРТАЖ

ЮРЫН НЭГЭ УДЭР

...дэнэй саг эхилжэ, аймаг... Хори һууринай гол талмай, ...удаар иишэ тиишээ яарал... ...эн хүнүүд улам олошор... сельпогой номой нэгэдэхи ...ошье хүн зон дүүрэн. ...анай литература», «һу... литература» гэһэн таһа... ...уда залуушуул олоороо ...мар ном шэлэжэ абахаяа ...сэнэ, бэе бэедээ дурадха... ...й.

...а гурбадахи классай но... ...жо үгыт, холоһоо ерэһэн ...э буурал толгойтой бо... ...аал үбгэжөөл наймаа... ...дана.

...һээр шэлэжэ асархабди, ...налгайгаар залуу баса... ...д, удааншье болонгүй ...ри номуудые саарһаар ...жөөлдэ барюулна.

...аа түргэн бүтэһэндэ ...үноохи үбгэжөөл залуу ...шада баярые хүргэн, ...ража ошоно.

...торучкын бии һаань,

...залуу поэдүүдэй ямар ...ни гээшэб?..

...асуудалнууд хойно хойноһоо табигдана. Ямар нэгэн гүйлтатайгаар хандаһан хүн бүхэн наймаашан басагадай тоб гэмэхэн харюу дуулажа гү, али хэрэгтэй номуудаа худалдажа абахадаа, һанаагаа амаран гэр гэртээ яарана, баясан тарана ёһотой.

Эндэхи наймаалагшадай налгай зохидоор магазинда орогшодто хандахые аймагай олохон ажалшад, һургуулиин һурагшад ажаглаһан байха.

Тус магазинда залуушуулай коллектив ажалладаг юм. Магазиниие даагша Людмила Юткина оройдоол хори наһа хүрэжэ ябана. Сугтаа ажалладаг нүхэдынь — бүри залуунууд. Эдэ басагад Улаан-Үдын кооперативна техникумэй дэргэдэхи наймаалагшадые бэлдэдэг 4 һарын курса дүүргэжэ ерэһээр арбаад һара үлүүтэй боложо ябана. Аймагай түбэй номой магазиниие залуу басагадай даажа абаад, ажаллажа эхилхэдэнь, зарим зон һанаагаа зобоһон, даабаряа хэр дүүргэхэ хаб даа гэжэ һанаһаншье байжа магад. Иигэжэ бодогшод эндүүрһэн болоно. Юуб гэхэдэ, комсомол гурбан басагад магазин даажа абаад, тон харюусалгатай ажалда орожо, үдэр бүхэндэ хэдэн зуугаад хүнэй эрилтэ хангаха болоходоо тунхарягүй, ядалдахабди гэжэ айгаагүй байна. Харин ажалайнгаа түрүүшын үдэрһөө эбтэй эмхитэйгээр ажаллажа, магазинда орогшодой эрилтэнүүдые һанаһан соонь дүүргэхые оролдоһон гээшэ. Эдэ бүгэдыень ажалайнь дүнгүүд, зоной дунда тараһан магтаал, һайшаалнууд гэршэлнэ ха юм.

Тус коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб 106,5 процент дүүргэжэ, аймаг соохи номой эрхим магазинуудай тоодо оролсоо. Мүн баһа июль һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргэнхэй. Үнгэрһэн һарада 4850 түхэригэй ном болон бусад хэрэгсэлнүүдые худалдаха аад, 5063 түхэригэй ном наймаалһан байна.

Магазин соо хүн зон үсөөрнэгүй. Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхые хүсэһэн һурагшад илангаяа һүндэлпэ, шэнэ номуудые худалдан абахые оролдоно ха юм.

— Мүнөө үедэ һуралсалай литература, В. И. Ленинэй нэрэтэй номууд илангаяа олоор худалдагдана. Уран зохёолойшье номууд гүйсэтэй ааб даа. Тээсгэнэй номой базаар хоёр дахин үнгэргөө һэмди. Ойрын үдэрнүүдтэ иимэ базаар нээжэ, номдо дуратайшуулаа хангаха, наймаагаа гүйлгэхэбди. Ажалаймнай үдэр бүхэн иигэжэл үнгэрдэг юм даа,— гээд магазиниие даагша Людмила Юткина хөөрэнэ.

Юрын нэгэ үдэр... Теэд энэ үдэр хэды олон зоной эрилтэ, хүсэлыень номой магазинай коллектив хангажа шадаба, баясуулба гээшэб!

Иимэ юрын нэгэ үдэрнүүд хэды олон үнгэрөөб, саашадаа хэды олон хүлеэгдэнэб- гэһэн бодолдо абтахадаа, ажалайнгаа арюун харгын эхи табиһан басагадай залуу коллективтэ улам ехэ амжалта хүсэхэ дуран хүрэгдөө һэн.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

ҺҮЙДХЭЛТЭ ХЭРЭГЭЙ ТҮХЭЛ ШЭНЖЭ

„Маоистнуудай уршагта хойшолонгуудтай хараа бодол“ гэжэ фильм тухай

...ска арал дээрэхи үйлэ... тухай түбэй телевиде... ...лжэ дээрэнь, хэһэг хэ... харуулагдаһан докумен... ...норасказ совет хүнүү... ...хэ үбэдхөөнэ, зэбүүрхэл...

...дай үхэлөөр унаһан Ни... Петровой һүүлшынь фото... ...д олониитын сэдьхэл до... Түбэй телевидениин дэр... «Экран» гэжэ нэгэдэлэй ...р буулгагдаһан, «маоист... уршагта хойшолонгуудтай ...бодол» гэжэ документальна ...фильмдэ тэрэнэй зарим фо... ...ууд оруулагдаа.

...нэй гол талмай дээрэ хү... ...ороо сугларанхай хүхил... ...хүүенэ. Хитадай Арадай ...ын тогтоогдоһон үдэр ...ной сугларaад байхадань ...-зураг буулгагдаһан юм. ...эй үнгэрөөд байхада, тэрэ ... дахинаа харуулагдаба. ...ударидагшын» скульптурна ...урагүүдые бариһан хүнүү... ...ай дээгүүр таһалгаряагүй ...н гарахые кинокамера сүм ...ажа амжахагүй байба.

...Цзэ-дуниие, тэрэнэй дүтын хүнүүдые тусхай ёһолнуудайл үедэ харанабди. Тэдэнэр олон ондоо юумэн тухай ондо ондоогоор хэлэдэг. Мүнөөдэр нэгэ юумэн тушаа хэлэһэн аад, үглөөдэрынь тад ондоо ябуулга хэдэг хүнүүдэй һэшхэлгүй түхэл шарайе кинокамера буулгаа. Хорин жэлэй урда буулгагдаһан плёнко дээрэ совет-хитад договорые дэмжэн, Маогой үгэ хэлэжэ байхань харуулагдана. Үгэ хэлэгшын баша мэхэнь һанал бодолоо нюуха арга тэрээндэ олгоо. Гэхэ зуура, тэрэ договорые һайшаажа бүгэдөөрэн гараа үргэхэ үедэнь Мао гэнтэ тиихэеэ мартаһан хэбэр үзүүлнэ. Энэнэйнь юрын ушарал бэшэ байһые, политическэ элдэб харата ябуулга, урбалтануудые, олон тоото хюдалга үүдхэһэнэй үндэһөөр Маогой засаг гартаа абаһан зам байһыень картина буулгагшад тодоруулжа шадаа.

«Ехэ дабшалтын» үедэхи «амжалтануудые» гэршэлһэн орон доторхи хүшэр хүндэ байдал фильм дотор харагдана. Жэшээлхэдэ, бүхы гүрэн соо борбилоонуудые хюдаха ябуулгын хитад арадай ажабайдалай эрилтэ болоһыень харахадаа, гайхаһан, шаналһан, дураа гутаһан мэдэрэл түрэнэ. Эдэ кадрнуудые хитад оператор буулгаһан байгаа, маоистын бахархан бүтээһэн юумэнь иимэ жэрхэмшэг баримта болошоо.

Хитад арадай ажабайдалда ходо үзэгдэдэг болоһон зэрлиг хэрзэгы, барга бүдүүлиг аашануудые фильм балартуулаагүй. Хитадай суута пианист Лю Ши-Кунь гэгшын наадажа байһан кадр аймшагтай үнэн ушарые элишэлнэ: энэ хүгжэмшэ наадажа шадахаяа болинхой, хунвэйбинүүд тэрэнэй хуруунуудые хуха булга татаа һэм шуу. Аягүй муухай тоорсог малгайнуудые үмдэһэн, Хитадай суута хүнүүдэй фото-зурагууд— хитад интеллигенциие мүнөө зэрлиг муухайгаар хашажа, хэһээжэ байһанай гэршэ болохо үзэгдэлнүүдые бидэндэ харуулна.

Фильмын текст ехэ үүргэ дүүргэнэ, теэд тэрэнь нэгэшье үлүү юумэ хэлэхэгүй гэжэ оролдоно. Фото-зурагууд, хроникын кадрнууд, Маогой «агуу мэдэрэлгэнүүд» олон юумэнэй ушар удхые элишэлнэ.

Үшөө нэгэ юумэн тухай хэлэнгүй гаража болохогүй байна. Һаял хүлдэ ороһон үхибүүдтэ буу барюулаад, сэрэгэй онол аргануудта һургадаг болоһон ушар хэды ехээр хэтэрһэн, нэтэрһыень гэршэлнэ. Ажабайдалайнь ёһо гурим болгогдоһон тэнэг балмад заабаринуудые үхибүүдэй толгой худар шэхэнэ. Хитад үхибүүд ямар хүнүүд болохо юм ааб?—гэһэн асуудал фильмын авторнууд өөһэдтөө, фильм харагшадайшье урда табина.

Хуурмаг, номнол, хорото балмад ябуулгануудай туһаламжаар шовинис үзэлөө, коммунизмда эсэргүү хархис ябуулгаяа гүрэнэй суртал болгоһон маоистнуудай бодото шэнжэ шарайе энэ картина документальна искусствада таарууүнэн зүбөөр элишэлэн харуулна. Гэхэтэй хамта маоизмын «элһэн хэрэмые» бута сохихоор сэсэн мэргэн хүсэн хитад арадай дунда бии байха гэһэн этигэл харагшадай сэдьхэл бодолдо бүхөөр хадуугдана.

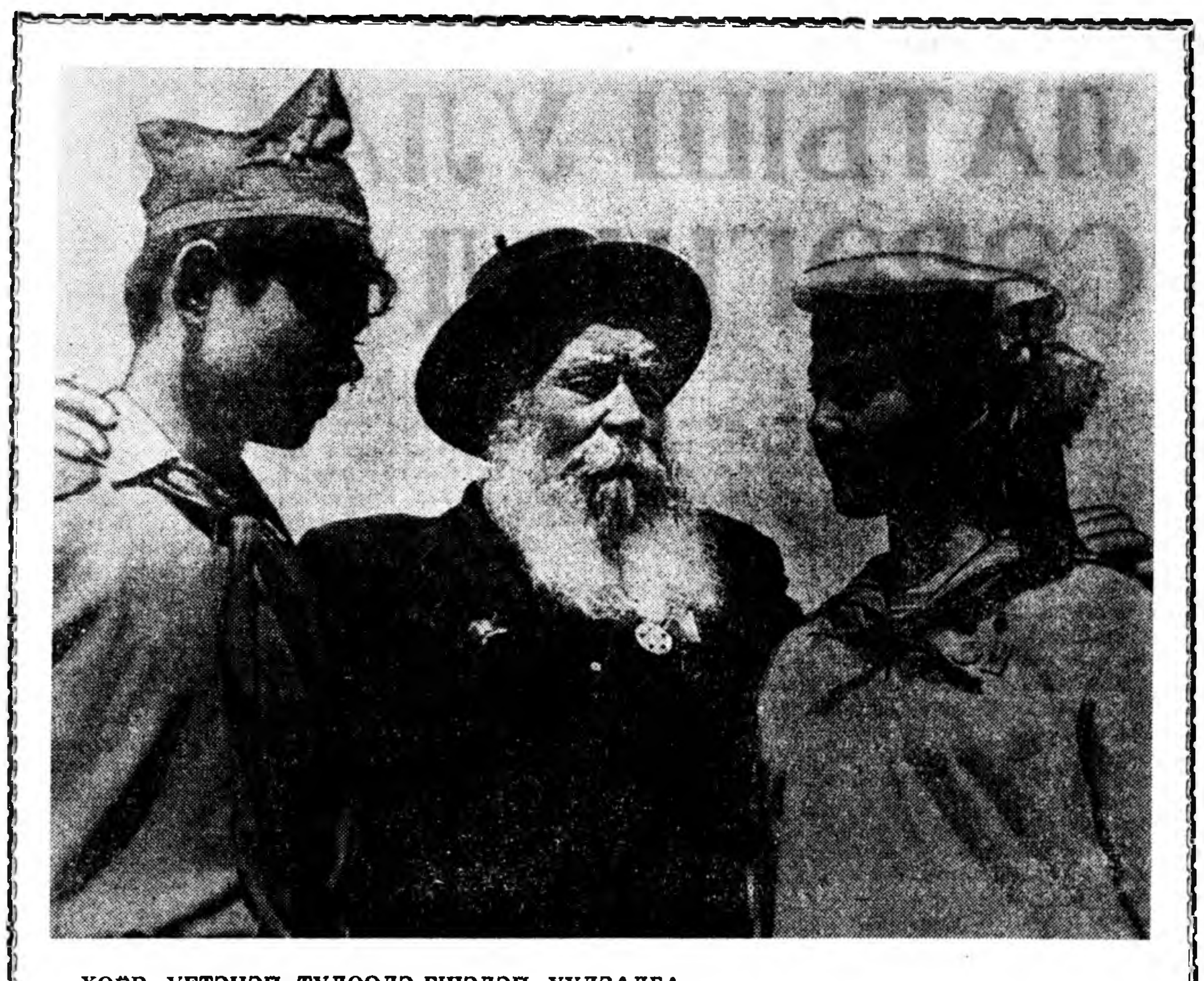
Николай НАЗАРОВ,
АПН-эй корреспондент.

Дулма Енхоевна Доржиева Баунтын аймагай «Рассвет» колхозой түрүү һаалишадай нэгэн юм. Һүүлэй һунгалтаар Амаладай сельскэ Соведэй депутат болоһон.

Табадахи класста һурадаг хүбүүнтэйгээ бэшэг бэшэжэ байһан үедөө Дулма Енхоевна зураг дээрэ буулгагдаһан байна.

В. ЧУНАВЛЕВОЙ
фото.

ХОЁР ҮЕТЭНЭЙ ТҮЛӨӨЛЭ ГШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА.

.С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Агаарайнгаа хилые эрэлхэгээр хамгаална

ХАНОЙ. (ТАСС). Эхэ оронойнгоо агаарай хилэнүүдые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалжа байһан Вьетнамай Арадай армиин зенитчигүүд Хатай провинци дээгүүр ниидэжэ, ДРВ-гэй агаарай хилые дабаһан американ тагнуулай пилодгүй самолёдые августын 10-да буудажа унагаагаа.

ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор, энэ хадаа Вьетнамай Демократическа Республикын газар дээрэ буудуулан унаһан 3.315-дахи американ самолёт болоно.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамда шэрүүн шанга байлдаанууд үргэлжэлһөөр. Тэдэнэй үедэ арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд американо-сайгон сэрэгүүдтэ шэнэ шэнэ сохилтонуудые хэнэ.

Освобождение (АНО) гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Кангсен (Зядин провинци) шадар байрлаһан американ автопаркда июлиин 26-най һүни патриодууд гэнтэ добтолго хэжэ, 20 танк ба бронетранспортёр усадхаа. Тэрээнһээ гадна, патриодууд дайсанай 100 шахуу солдадые хүлһөөнь буулгаа. Мүн лэ провинцида 13-дахи шоссей дээрэ июлиин 27-һоо августын 1 хүрэтэр болоһон байлдаануудай үедэ сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд дайсанай 200 шахуу солдадые усадхаа, шархатуулаа, мүн хоёр танк үгы хээ. Куангнам провинцида дайсанай 4 вертолёт буудуулан унаһан байна.

ВКТ-гэй БУРУУШААЛГА

ПАРИЖ. (ТАСС). Ажалай Бүгэдэнийтын Конфедерацин (ВКТ) конфедеральна бюрогой заседани августын 11-дэ Парижда болоо.

Тунхаглагдаһан коммюнике соо нигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Франкын үные доошонь оруулха гэжэ правительствын шиидхэһэнтэй дашарамдуулан, ажалшадай зүгһөө дурагүйтэлгэ элирхэйлэн мэдүүлхэ зуураа, юумын сэнгэй шэнээр дээшэлхэ, салин хүлһэ нэмээхэгүй, хүдэлмэрингүйшүүлые олон болгохо ябадалда хүргэхөөр хэмжээнүүдтэ эсэргүү буруушаалга ВКТ мэдүүлнэ.

Франкын үные доошолуулгаһаа уламжалан, алмалта хэхэ шэнэ кампани ябуулагдаха байна. Тэрээнһээ боложо гол түлэб хүдэлмэришэд, алба хаагшад, пенсионернүүд хохидохо гээд коммюнике соо саашадаа хэлэгдэнхэй.

Эдэ бүгэдэ хадаа ажалшадай, пенсионернүүдэй юумэ худалдан абаха шадабарииень һэргээхэ, юумын сэнгэй хүндэрэлгэдэ эсэргүү зорюулжа салин хүлһэ хубилган дээшэлүүлхэ гурим тогтоохо зорилгоор хэлсээ хэхэ шухала болгоно гэжэ ВКТ тэмдэглэнэ.

Франкын үные доошолуулга хүсэндөө оробо

ПАРИЖ. (ТАСС). Француз франкын сэнгые 12,5 процентээр доошонь оруулха тухай француз правительствын шиидхэбэри августын 11-һээ хуулитаар хүсэндөө оробо. Энэ шиидхэбэри Уласхоорондын валютна фондын Вашингтондо августын 10-да болоһон заседани дээрэ һайшаагдаа.

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭ АМГАЛАН БАЙДАЛ ТОГТООХО ЗОРИЛГОТОЙ ОРОЛДОЛГОНУУДЫЕ ҺУЛАРУУЛНА

АММАН. (ТАСС). Израильда «фантом» гэжэ американ самолёдуудые үгэхэ тухай США-гай правительствын гаргаһан шиидхэбэриие «үзэгдөө дуулдаагүй, таарамжагүй үйлэ хэрэг болоно» гээд Англиин парламентын гэшүүн лейборист Кристофер Мэйхью хэлэһэн байна. США нимэ ябуулгануудые хэхэлээ, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал тогтоохо зорилготой оролдолгонуудые һуларуулна гээд Иорданиин ниислэлдэ августын 11-дэ болоһон пресс-конференци дээрэ Мэйхью онсолон тэмдэглээ. Израиль тушаа Америкын политика Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политика шэнги мүн лэ бодолгүй ябадал болоно гэжэ Англиин парламентари тэмдэглээ. Израильда «фантомуудые» Вашингтоной худалдаһан ушар «ООН-ой шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгодоггүй Израилиин хараа бодолые һайшааһан ябадал болоно»,—гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

КАРАЧИ. (ТАСС). «Сэрэгэй талаар Израильда США-гай үзүүлдэг ямаршье туһаламжа, тэрэ тоодо истребитель-бомбардировщигуудые худалдалга тус оронойн эзэрхэг түримхэй эрмэлзэлгыень урмашуулха» гээд Тель-Авивта «фантомуудые» үгэхэ тухай Сагаан байшангай шиидхэбэриие буруушаан, «Морнинг ньюс» газетэ бэшэнэ. Газетэ хадаа Израильда сэрэгэй материалнуудые үгэлгые хорихыень уряалан, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида хандана, нимэ хэмжээн тельавивска хэтэрмэ үһэрюу этэгээдүүдэй амыень татажа шадаха гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

АЛЖИР. (ТАСС). Американ түрүүшын бүлэг «фантом» гэжэ истребитель-бомбардировщигуудые сентябрь һарада Израильда үгэхэ гэжэ США-гай һанаашалжа байһан тухай мэдээсэлые Алжирай олониитэ гүнзэгы ехээр һанаагаа зобон угтаа.

Америкын энэ шиидхэбэри Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые улам шахардуу шанга болгоно. Энэ хадаа урдын американ правительство шэнги Израилиие үгэ дуугүй дэмжэхэ тиимэ политикые Никсоной правительство бэелүүлнэ гэжэ үшөө дахин лаблажа үгэнэ гээд «Аш-Шааб» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Израилиин гурбан самолёт буудуулан унаа

АММАН. (ТАСС). Иорданиин газар дээгүүр ниидэһэн гурбан израиль самолёт августын 11-дэ буудуулан унаа гээд Армиин командованиин түлөөлэгшэ эндэ мэдүүлээ.

Лагосто пресс-конференци болобо

ЛАГОС. (ТАСС) Национальна нэгэдэл болон эб найрамдал һэргээхын тулада Нигерц байлдаа хэнэ гээд Нигериин информациин асуудалнуудай талаар комиссар Антони Энахоро эндэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ.

Мүнөө үедэ үймөөшэдэй хинажа байһан газар нютаг тэдэнэй түрүүн эзэлжэ байһан газарай оройдоол 4 шахуу процентинь болоно. Үймөө хэһэн ибо үндэһэ яһатанай таба шахуу миллион хүн федеральна засагаархидай хиналта доро байһан районуудта мүнөө ажаһууна. Тиихэдэ, үймөөшэдэй эзэлжэ байһан районуудта нимэ үндэһэ яһанай хоёр—хоёр хахад миллион хүн ажаһуудаг гээд Энахоро тэмдэглээ.

Дайн байлдаа хэжэ байгаашье һаа, оромнай улам бэхижээ гээд комиссар тэмдэглэһэн байна. «Дайн байлдаан оронойимнай экономикые доройтуулха гэжэ үймөөшэдэй найдадаг найдабаринь хүсэлдөөгүй. Нигериин доройтоһон ямаршье шэнжэ тэмдэг байхагүй» гээд тэрэ мэдүүлээ.

Нэгэдэмэл байгаад лэ, амгалан байдал хангахые бидэнэр урда мэтэ хүсэнэбди гээд Энахоро онсолон тэмдэглэһэн байна.

КАРАНТИНҺАА ГАРАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Һара тээшэ ниидэжэ, тэрээн дээрэ бууһан «Аполлон-11» гэжэ замбуулинай онгосын экипаж — космонавтнууд Нейл Армстронг, Эдвин Олдрин, Майкл Коллинз гэгшэд залан шэглүүлэгдэдэг ниидэлгэнүүдэй Хьюстондохи (Техас штат) центртэ тусхай лаборатори соо 21 үдэрэй турша соо карантинда байгаад, августын 11-эй үглөөгүүр гараба.

Тэдэнэр 17 хоногой турша соо бүлэг олон мэргэжэлтэдэй — врач-микробиологуудай, рентгенологуудай адаглалта доро байгаа.

Космонавтнуудые шалган үзэлгэ, бүхы шэнжэлэлгэнүүд хадаа һара дээрэ буугаад бусажа ерэһэн онгосын экипажай гэшүүдэй бэеэнь тон һайн, һара дээрэ байжа магад микроорганизмуудай нүлөөндэ дайрагдаагүй. Һара дээрэһээ космонавтнуудай суглуулжа асарһан элдэб шулуунууд карантинай үедэ шэнжэлэгдээ, ниидэлгэ болон һара дээрэ буулга ямараар үнгэрөөб гэжэ хэлсэгдээ гээд «Аполлон-11» кораблиин ниидэлгын медицинскэ талаар хүтэлбэрилэгшэ доктор Чарльз Бэрри мэдээсэһэн байна.

Эрэлхэг зоригто космонавтнуудые баяр баясхалантайгаар ёһолон хүндэлэлгэнүүд августын 13-һаа эхилхэ. Тэдэнэртэ зорюулагдаһан угтамжанууд Нью-Йорк, Чикаго болон Лос-Анджелосто болохо.

ИТАЛЬЯН ПАРЛАМЕНТДА

М. РУМОРАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВАДА ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИ ҮЗҮҮЛЭГДЭБЭ

РИМ. (ТАСС). Христианска демократ М. Руморай байгуулһан итальян шэнэ правительствада депутадуудай палата этигэл найдабари үзүүлбэ. Правительствада этигэл найдабари үзүүлхын түлөө 346 депутат (христианска демокрадууд, социалистнууд ба унитарна социалистнууд), буруушаажа—245 депутат (коммунистнууд, пролетарска нэгэдэлэй социалис партиин гэшүүд, бусад оппозиционно бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд) дуугаа үгөө, 6 депутат (республиканецууд) һаналаа баряа.

Христианска демокрадуудай «нэгэ партиина» правительство байгуулхые Компарти, зүүнэй үзэл баримталдаг бусад бүлэгүүд эрид шууд буруушааһан байгаа. Компарти Руморай правительствые буруушаана. Юуб гэхэдэ, тэрэ «зүүнэй үзэл баримталдаг центрые» һэргээхэ һэдэлгэ хэнэ. Ажалшадай эрмэлзэлгэнүүдтэ хамаатай олон тоото асуудалнуудта энэ правительство бүтэмжэтэй харюу үгэжэ шадахагүй байна гээд ИКП-гэй түлөөлэгшэ Макалузо депутадуудай палатын заседани дээрэ августын 11-дэ мэдүүлээ.

Депутадуудай палатын этигэл найдабарида хүртэһэнэйнгөө һүүлээр, М. Руморай кабинет эсэслэн баталагдахын тулада парламентын нүгөөдэ палатын — сенадай этигэл найдабарида хүртэхэ ёһотой юм ха.

Сүлэлгэ үшөө нэгэ жэлээр һунаагдаба

ПАРИЖ. (ТАСС). Мэдээжэ композитор, ниитын ажал ябуулагша Микис Теодоракис гэгшын сүлэлгые үшөө нэгэ жэлээр һунааха гэжэ Грециин засагаархид шиидхээ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Афинаһаа мэдээсэнэ. Теодоракис холын Пелопоннес хахад арал дээрэхи тосхондо мүнөө сүлэлгэдэ байдаг юм.

Барадий МУНГОНОВ.

„ХАРА ҺАЛХИН" ГЭЖЭ УШАРАЛТА ТУУЖАҺАА НЭГЭ БАГАХАН БҮЛЭГ

ГАЙХАЛТАЙ ОЛЗ...

Үглөөгүүр нилээд орой болоһон хойно, залгалаа шулуун нюргатай Баргажан уула дээгүүр алтан наранай яларан байха үеэр Сэдэн нойрһоо һэрижэ, нишэ тиишээ эрьелдэн хараад, үе мүсынгөө нижаганатар һуняаба. Петька Жаргал хоёр нимгэн хүнжэл болон субануудаа доро буханхай, үшөөл бууһан зандаа хэбтэбэ. Нүгөө хажуудань хэбтэһэн Кузьма Егорыч үни хада унтажа садаад, нэгэ тээшээ ошоһон янзатай. Сэдэн аргааханаар майханһаа гаража, нүгөөдэ майханда ошожо шагааба. Тэндэ унтаһан багша, Толик, Баярмаа гурбанай үшөөл нойрсоһон зандаа байхадань, оршон тойронииие хаймадуулан хараба. Тиигэн гэһээнь үни заяанда гал түлигдэһэн аад, мүнөө унтаржа, сэгээн хүхэ утаа ахирханаар һуунагтуулан байба. Тагаан дээрэ халуун сайтай хотилоог үлгөөтэй харагдаба. Теэд онгосо жолоодогшо-егерьнай хаана гээшэб? Хай юрэ, шуургата һүниин дундуур онгосомни яагаа юм ааб, бүтэн хоноо юм аа гү гэжэ харахаяа ошоо ёһотой даа. Сэдэн аршуул, мылэ абаад, нюураа угаахаяа, мүн жолоошон-егерьнай юу хэжэ байна ааб гэжэ харахаяа онгосо тээшээ шэглэбэ. Үгы, теэд алин гээшэб, егерь-жолоошониинь тэндэ үгы? Гайхаһан Сэдэн онгосын ойро нишэ тиишээ харасагаан зогсобо. Нээрээшье Кузьма Егорыч хайшаа ябашооб?

Тиин байтарынь гэнтэ томо бүдүүн шэнэһэдэй саанахи багахан бүлэг бургааһа һөөгүүдэй тэндэһээ Кузьма Егорычой бага хахиршаг, номгон хоолойгоор дуугархань дуулдаба:

— А-а, одоолшье нэгэниинь бодобо бы! Ерэл даа наашаа, Сэдэн...

Сэдэн тэрэнэй аблан тээшэ шэглэн ошожо, томо томо шэнэһэд болон бүлэг бургааһа һөөгүүдые тойрон гарахадаа, бишыхан харьялаа горхоной адагта загаһа хахуулидажа байһан жолоошон-егериие сёёрбо.

— Байгалай загаһашадта амар мэндэ!— гэжэ Сэдэн хүхюунээр амаршалба.— Зай, олзомнай хэр бэ, Кузьма Егорыч?

— Тэрэ ногоон соо хэбтэнэ,— гээд, Кузьма Егорыч дала мүр дээгүүрээ гараараа гэдэргэнь заангаба. — Үглөөнэй хоол болохые барьаалбы даа...

Иимэ һонин дуулаһан Сэдэн тэрэ зүг руунь даб гэбэ. Тихэдэнь ногооной оёорто нээрээшье мүнгэлиг хүхэ хашарһатай хэды томохон хадарин, үшөө нэгэ хэды ногоо ерээн томошог алганануд хэбтэбэ.

— О-о, бэрхэл байнат даа!— гэжэ Сэдэн баяртайгаар дуугараад, Кузьма Егорычые ехэл урмашуултайгаар хараад абаба. Энэ үедэ тэрэнь баһа нэгэ хадаринииие шадамар бэрхээр гаргажа хаяба. Тиигээд хахуулиингаа оһоор ургадаа орёосогоон, юнэйшье болоогүй юм шэнги юрэл намдуухан хоолойгоороо үгэлбэ:

— Зай, нигэд гэдэ хүрөө гээбы даа. Сэдэн, ошожо загаһанай шулэ шанаалиш... Оройхон боложо байна, сашаа дабшаха хэрэгтэй ха юм.

Тэрэнэй загаһаа суглуулха һамбаандань, Сэдэн нюурһаа хүйтэн уһа хоёр альгаараа дүүрэсэ хаяжа байжа нюураа түргэхэн угаагаад, майхангууд тээшэ егерьтэй дахасалдан оножо ябахадаа зүн дагаан дуугарна:

— Һүниндөө далай дээрэ ямар һүроотой ехэ шуурга һалхин болиино гээшэб! Һалхи бороо, тэнгэриин дуун, буудал сахилгаан...

— Э-э, тэрэш үшөө барагтай гээшэл доо!— гээд, Кузьма Егорыч һанаа амархаханаар гараараа занганархиба.— Эндэмнай үдэр бүхэндэ шахуу иимэрхүү юумэ болодог байдаг юм шуу, илангаяа мартаа...

Майхангуудтаа хүрэжэ ерэхэдэнь, Георгий Николаевич һаял бодожо байһан аад, удангүй нюураа угаажа ерэн сасуу үхибүүдые түлхин татан һэрюулбэ:

— Һөөй, залуу нүхэд, унтахаяа ерээ юм гүт? Үгы даа, арайшье тиигэжэ үгыл байгаа ёһотойт. Тиимэл һэн хойноо бодогты, үндэрлэгты, нюур гараа угаагты. Кузьма Егорыч Сэдэн хоёройнгоо үглөөнэй хоол бэлдэтэр далайн эрьеэр ябажа харая — энэ һүниндөө һалхи шуурган ямар һүйд хэжэ хоноо юм ааб?.. Теэдшье тархимни юундэб даа үбдэхэдэжэл байна. Үсэгэлдэр хүйтэ абаа гээшэ гүб даа... Зүүдэ зүмниш һөөл муухай... Юрэдөө, сэбэр агаараар ябажа, һэргэжэ ерэхэ байна.

Нигэжэ дуугарха хоорондоо өөртөө нигэжэ һанаадхиба: «Ехэл танил шэнги аад, һөөл зэбүүн хүйтэн хоолойгоор нэгэ хүнэй дуугархые, ханхинама хүйтөөр энеэхые нойр соогоо дуулабалби. Яаһан жэгтэй юм гээшэб?!.»

Үхибүүд дурата дурагүйгөөр бодожо, нюур гараа угааба.

— Э-э даа, Толик, Толик, нимэ унтаана аад лэ, маанадаар ябалсахам гэхэгүй байгааш даа,— гэжэ арай шамай хүбүүгээ һэрюулһэн Георгий Николаевич тэрээнээ эшээхэ, галхааха һанаатай, үнеэхи муухай зүүдэеэшье мартажархёод, хул дээрэнь бодхоон, хүхэнэһэн зөөлэлэн хоолойгоор гүбэрнэ.— Ошожо нюур гараа угаа. Харана гүш, жолоошон-егерьнай хадари, алгананудые барьяад ерээ. Байгалаймнай загаһашад гээшэ тусгаарнууд лэ хаям даа! Тиихэдэнь ши бидэ хоёр һанаа амархан унтажэл, зүүдэлжэй хэбтэхэбди.

— Хадаринуудые?!.

Толя нигэжэ хашхараад, майханһаа һуга һүрэн гаража, загаһануудые харахаяа гүйжэ ошобо.

Удангүй тэдэнэр һүрэгөөрөө далайн эрье худар шэглэн гэшхэлэлдэбэ. Толя нүгөөдэ үхибүүдээрээ хамта түрүүлэн гүйжэ, тэрэ дороо далайн эрье хүрэшэһэн байба. Жолоошон-егерь Кузьма Егорыч загаһанайнгаа шулэ, сай шанаха лахадань туһалхаяа Сэдэнэй үлэхэ гэхэдэнь, тэрэнь халзаржа ябаһан толгой дээрэһээ арһан хара фуражкаяа абажа халад, брезент бороо хүүргиигээ тайлан, гараараа зангажархиба:

— Ошо даа, яба. Би өөрөө хуу хэнэ бээб.

Тиихэлээрнь Сэдэн нүхэдэйнгөө хойноһоо шамдажа, балай холошье ошоогүйдэнь хүсөөд, бүгэдөөрэн боложо, далайн эрьеэр һубарилдан урагшалбад. Үсэгэлдэр хажуугаарнь тамаржа гараһан үнлэр хара хушуундаа хүрэхэдэнь, саашаа дандаа далай дээрэ һанжаһан эгсэ эрид хабсагай байсануд аяар холо хүрэтэр түглылдэн харагдаба. Хара ногоон хүбхэ ургашаһан гүнзэгы шулуун хабшалнууд тэдэ хабсагай байсануудые эндэ тэндэ хүндэлөөшэнь хаха эсэхэнэй. Гэбэшье хабсагайнуудай хормойгоор нарихан даа, орэйдоол гурба, һайл һаа табазурган алхам үргэнтэй зурууд газар шарлан гонзойно. Далайн долгиндо мүлюужэ мүнсышэнэн жэгтэй мэлигархэн, монсогорхон хайр шулуунууд далай хабсагай хоёрой хоорондохи зурууд газар дээрэ ябтаран хэбтэнэ. Һалхи шуургатай үедэ эрьеын оро заһһан энэ зурууд газар долгиндо хушагдажа үгы болодог, харин иимэ һалхигүй номгон үдэр дахинаа уһан доройоо бултайжа гаралаг янзатай.

Мүнөө далай ехэл номгохон байба. Юрэл өөдэгүй жэжэхэн долгинууд уһанай мүнгэлиг сагаан нюргые арай мэдэглэхээр ургылган паадана. Мүнөөдэр Байгал далай хэмгүй номгон, оройдоо танихаар бэшэ болошонхой. Теэд үсэгэлдэртөө, үнгэрөөшэ һүниндөө ямархаанар галзууран ордоһолоо гээшэ һэм! Харыт, али тухайн ехээр холтоһо замгоол, хяа бута һүрэһэн онгосонууд болон бааржанууд, нарһа, улаангиринуудай зальбархай хухархайнуудые, арбагар орбогор орбон нүүлэнүүдые, далайн оёорой ожорһо ногоонуудые эрьеэ гаргажа хаяа гээшэб! Юрэдөө, Байгал далаймнай һүниндөө аймшагтай муухайханаар лэ аашалаа юм байна гэжэ абаһаар ойлгоор байгаа һэн. Буурал сагаан үбгэжөөл һайсахан лэ хүхеэ сэнгэ байна даа. Гранит шулуун хабсагайнуудай энгэрһээ томо томо шулуунуудай хобхорон унаһыень гайхамаар. Ханзын шэнээн гү, али тэрээнһээ томошье шулуунууд далайн эрьеэр дүүрэн хэбтэнэ. Тэдэниие шуургата далай бар хүсэтэ һалхяараа, үнлэр ехэ долгёоро хабсагай шулуун хананууднаа хобхо сохижо унагаага ха юм. Энэ хабида модо, шулуунууд, юрэдөөл, оромтой бэшээр ябтаршанхй. Зарим газартань дальбархай хухархай модо, орбонгуудынь дээрэһээ унаһан шулуунда даруулшоод хэбтэнэ, үгышье һаа дээрэһээ унаһан шулуунууд дээгүүр модо, орбонгуудынь бусайдан ябтаржа, долгиндо хобхорһон далайн оёорой ногоогоор һахал һамбай хэжэ гоёжорхинхой, барбагар ногоон юумэ харагдана. Үнэхөөрөөшье үзэсхэлэнгэй, нээрээшье гайхамаар юумэ байба даа.

— О, үбгэн шолмомнай юу хэжэрхёо гээшэб!—эдэ бүгэдые хаража, гайхаһан сүхэрһэн Георгий Николаевич үгэлбэ.

Үхибүүдэй хамаг юумээр һонирхохо гээшэнь аргагүй. Тэдэнэр шаг шууяа табилдан, багша Сэдэн хоёрые холо хойноо орхин гүйлдэжэ, хөөрхэн жаахан эшэгэд мэтэ модо шулуун дээгүүр дамжана, дугысана, элдэбын нүхэ һубэ, эрбон нүүлэ, модо шулуун доогуур шагаана. Толик буриишье һаа бултанһаа урид гаража, модо шулуунай саагуур орожо ябаад, орбон нүүлэ дамжажа ябаад гүйнэ—һалхи шуурганай һүүлээр далайн эрьеые нүгөөдүүлһээ урид шэнжэлээд шэншэлэхэ һанаатай, ехэл ярана, тэшэ ядана хэбэртэй. Тиин ябатараа дээрэһээ унаһан бури ханза абдарһаа томохон шулуунай ойро гэнтэ зүг татан тогтошобо. Доошоо тонгойжо, нэгэ юумэ барижа шэншэлжэ үзөөд, тэрэнэе бии шадалаараа татажа турша ба ха. Теэд тэрэнэйнгээ диилдэхэгүйдэнь, гэдэргээ эрьежэ, нүхэтэйнгөө хүсэжэ ерэхые тэшэ ядангяар хүлеэн зогсобо. Тэрэнэй ухаандархан түхэреэн нюуртэ гэрэлтэй һүбэлгэн нюдэндэ һөөл гайхаһанай тэмдэг бэшэетэй байгаа һэн.

— Һээй, түргэн ябытээ-э!—гэжэ Толик нүгөөдэ үхибүүдээ оглюод, аман соогоо аргаахан гэмэрбэ.— Үбгэрһэн хүнүүдтэл удаан һалирха гээшэнь ээ...

Тэдэнэйнгээ одоолшье хүсэжэ ерэхэдэнь, шулуун доройоо бултайһан нэгэ юумэ хургаараа заажа хэлэбэ:

— Нүхэд, харагты даа... Энэ юу оложорхибо гээшэбиб?..

— Нээрээшье юун гээшэб энэмнай?!—гэжэ гайхалсан, нүгөөдүүлынь томтойжо байжа тэрэниинень хараба.

Тэрэнь хахадаараа шулуунда низа даруулһан гонзогор модон хайрсаг байгаа һэн. Хайрсаг сооһоо мэшээгээр орёолгоотой юумэ бултайжа харагдаба. Нигэдэнэр байтарынь Георгий Николаевич Сэдэн хоёр хүсэн ерэжэ, Толик тэдэнэй урдаһаа даб гэн сэнесхэбэ:

— Баабай, маанар эндэ нэгэ һонин юумэ олоодли!

—Зай, зай, юу олоо зон аабта, хараял даа. Ямар тиимэ һонин юумэ байгаа юм ааб?

Нигэжэ губэреод, Георгий Николаевич мүхөөхи гонзогор хайрсаг дээрэ бүгтыжэ, тэрэниие аргагүй гайхангяар харан байтараа, эблэрхэй зурагар нүхөөрнь бултайһан мэшээгэй шэгшэгһээ татаад үзэбэ. Теэд тэрэ мэшээгынь улһан ооһороор хүлеэтэй байһан тула тэндэһээ хүдэлжэ үгэбэгүй.

— Энэ шулуүень хажуу тээшэнь мухарюулаад туршая,—гэжэ Сэдэн дурадхаба.

Бултадаа шулуунда агсан аһажа, бүхы шадалаараа түлхөөд үзэбэ. Үгы даа, тиимэшье бэлээр хүдэлжэ үгэхэгүй шулуун хэбэртэй.

— Байгты даа... Нүхэд иигэелши,—гэһэн бээрэз Георгий Николаевич зузаан боро хүүртигэйнгээ хармаанһаа томохон хурса донгорог гаргажа, мэшээгэй хүлигые хоёргурбан газараар таһара отолоод, мэшээгыень хүүрэ асхан гэһээнь, саанаһаань тоһодоһон шара саарһан бултайба.

— Тоһотой саарһаар орёогоотойл!—Георгий Николаевич һужуур сагаан һахалаа жажалан гайхангяар хуутараад, өөрынгөө һанамжа хэлэбэ:—Үнгэрөөшэ һүниин һалхи шуурганай үедэ Доодо-Ангарск ошожо ябаһан пароходһоо ямар нэгэ машинын часть унашоо гээшэ гү даа?

— Тиигээд долгёор эрьелэ хаягдашаһан байгаа ёһотой,— гэжэ Сэдэн багшынгаа һанамжые залгуулан хэлэбэ.

— Зүб даа, тиигэһэн лэ байгаа бээзэ... Зай, саашань задалжа үзэе даа,—гэжэ Георгий Николаевич арагаахан дуугараад, тоһодоглоһон шара саарһыень отолоодхибо.—Э-һээ! Ай-яй-яй, юун гээшэб энэмнай?!.— саарһанай саанаһаа гаража ерэһэн юумые хаража гайхаһандаа тэрэ өөроөшье ойлгонгүй мэгдүү сэшормогоор абяа гараба.

Нээрээшье сэшомоор юумэ тэндэнь байгаал даа. Тоһодоглоһон шара саарһанай саанаһаа ямар нэгэ буугай гэхэ гү, али лаблан хэлэбэл, пулемёдой сэмгэн гаража ерээ ха юм! Манайда бэшэ, сохом лэ харийн гүрэндэ бүтээгдэһэн пулемёт юм байна гэжэ Георгий абаһаар ойлгобо. «Лы... «гочкис» хоёрой нэгэ... Зүгөөр эгээл гайхалтай... бэ гэхэдэ, энэ пулемёт... хадагалагдаха ба жэбэ... гогдожо, сэмгэнэйнгээ ... гүй техническэ тоһо ... хюулһэн байба.

Үхибүүд тэрээн дээ... һөөнь тонгогошолдожо, ... дэжэ байгаад, Георгий ... һаа үрдилдэн асууна:

— Энэмнай юун ...

— Буу гээшэ гү? ... шэб?

— Пулемёт гү, али ... гү?

— Али миномет юм ...

— Үгыш һаа, бишыхан ... байжа болоо...

— Хай юрэ, пулемё... за... Зүгөөр...—гэжэ Ге... лаевич һөөл маргангяа... Тэрэмнай энэ буу зэб... гүрэндэ бүтээгдэһэн ту... хэлэжэрхин алдаха ба... тиигэжэ дуугараагүйн... Тиимэрхүү юумэ хэлэ... бүүдэй һонирхолынь ... ехэ болоно, оройдоо ... лахагүй, ушаргүй ехээр ... мүн саг үргэлжэ тэрэ... бодожо ябаха байгаал... лемёт» гэжэ хэлэхээ... һэн аад, даншье хожо... һэн боллтой.

— Пулемёт гү?!. О, ... ямар гайхалтай юумэ ... Толик тэрэшье бээз ... рихан хоолойгоор ха... гээд лэ тэрэнэй асуу... дээрэһээ адхаршоо ... энэ пулемёт хаанаһаа ... гээшэб? Пароходһоо ... даа? Тиигээд долгиндо ... эрьедэ хаяулшоо бэшэ ... һомотой байгаа ха гү! ... байһан байха...—гэн ... лик нигэжэ дурадха... баабай, энээниие эндэ ... һоонь ходолжо гаргаа... бди. Зай гү? Зэрлиг ... һаа өөһэдыгөө аршалха... тэй байха. Зүб гү?— ... лик Сэдэн тээшэ эрье... Энэшни шинии хоёр ... рэ юумэ байха даа. ... гү? Ёһотэй ангуушан ... энээниие барьяад ябаарай, ... таяа намда үгөөрэй...

— Зай, элдэбын юумэ... ни хүрөө! Харын үгы, ... аматала һанаатай!—гэж... үгыень таһалба.

— «Элдэбын юумэ» ... даа...—Толик гомдонгёо...

— Энээгээршни ноёо... бибти? Ямар тэнэг ачи... лэ тумэрые ой тайга со... хэ юм?

— Би... би шэрэхэб... лик һоол һайзгай бар... байба.

— Теэд үгы, ши ти... нэг юм гүш? Ээ даа, Т... толгоймнай эрьехэдээ... даа!—гээд, Георгий Ни... бүүнэйнгээ тархи энхэр... нөөр эльбэад абаба.—Эн... хашье гээ һаа, шулуун... яагаад гаргаха байнабши... мантагар шулуун доро... ходолжо шадахагүйлди... эндэ байжа байһана... оройдоош үгы. Һөөргөө ... шаа тамарха хэрэгтэй. ... Кузьма Егорычнай маа... жэ яһашоод байна ... Георгий Николаевич э... гээр хэлээд, һүүлэнь ... мэбэ:—Зай, үхибүүд, ... луу нэгэ хэдые абаад ... Энэ һонин... олзоёо, ... жааха хушаажархиелши... гээд энээн тухайгаа ... дэшье ама гарахагүй ... дэебди. Тиигээшэмнай ... тэй. Зай гү?.. Зай, ... халаа болоо! Пионер ... гээшэт.

«Энэ гайхалтай олзо... шууд Георгий Николаеви... хин алдаба. Тиигэжэ ... үхибүүд энэ пулемёдоо... ехээр һонирхошохо бай... лэнгүй, энэ үнэхөөрөө ... ойлгогдошогүй жэгтэйш... гайхалнайшье олзо тухай... өөрөө һайсахан бодожо ... дээрэ шэнги байба.

Тэдэнэр энэ гайхалтай ... шулуугаар даражархёо... майхангууд тээшэ яара...

Футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө „а" классай хоёрдохи бүлэгэй футболистнуудай дунда үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй августын 8-най дүн

Һуури-нууд	Командануул болон городууд	уулзал-га	шүүл-гэ	тэнсэл-гэ	шүүг-дэлгэ	бүмбэгэнүүд	очко-нууд
1.	СКА Хабаровск	19	11	5	3	33—19+ 8	27
2.	«Кузбасс» Кемерово	18	9	5	4	27—19+ 8	23
3.	«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	19	8	6	5	18—15+ 3	22
4.	СКА Шэтэ	19	7	7	5	15—15= 0	21
5.	«Аэрофлот» Эрхүү	18	6	7	5	23—15+ 8	19
6.	«Локомотив» Челябинск	18	7	5	6	16—13+ 3	19
7.	«Томлес» Томск	18	5	9	4	11— 5= 0	19
8.	«Калининец» Свердл.	18	6	7	5	14—17— 3	19
9.	«Иртыш» Омск	18	6	6	6	18—15+ 3	18
10.	«Луч» Владивосток	19	3	6	10	9—26—17	12
11.	«Рассвет» Красноярск	18	1	9	8	9—16— 7	11
12.	«Динамо» Барнаул	18	3	4	11	10—22—12	10

Августын 8-да манай зонын найман команда дундаа мүрысэһэн байна. Тэдэнэй дүн иимэ:

«Аэрофлот» Эрхүү — «Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ — 3:1. «Рассвет» Красноярск — СКА Шэтэ—0:0. «Кузбасс» Кемерово — СКА Хабаровск—1:2, «Томлес» Томск—«Луч» Владивосток—1:0. Эдэ команданууд августын 15-най ээлжээтэ уулзалгануудта хабаадалсахагүй амарха юм.

Л. БОБЫКИН.

„ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй рейдовэ бригадын материал. — «Үбһэ хуряалга дээрэ болоһон шалгалта». ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн рубрика доро «Ажалай хани холбоон» гэһэн статья. Түрэл орон доторнай. «Хүрьһэнэй үмхирэлгэтэй тэмсэхэ» гэһэн В. Болохоевой корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: хилын саанаһаа ерэһэн телеграмманууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Һүүлшын намнална» гэһэн кино тушаа харагшын һанамжа. «Байгалай һарьдагуудта» гэһэн репортаж. Соносхолнууд.

Манай адрес, теле...

г. УЛАН-УДЭ. ул. ...
Телефоны: редактора ... приёмная — 54-93, зам. ... ра — 68-08, зам. редакт... ответ. секретаря — 50-52, ... вет. секретаря — 66-76, ... партийной жизни — 60-91, ... го хозяйства — 64-36, 63-... ганды и агитации — 56-... мышленности и строит... 61-35 советского строи... быта — 69-58 культуры ... 60-21. писем и рабсе... 67-81 информации — 34... ственная приёмная — 56-6... ное бюро 57-68, ф... рия — 33-61.

Гор. Улан-Удэ. ти... управления по печати п... те Министров БурАССР

Редактор Ц. Ц. ЦИБ...

Н-02702. Зак. №...